

TISKOVINA

Poštšina plačana pri pošti Slovenj Gradec

Cena: 3,00 EUR

leto: XLVI | julij 2014 | številka: 7

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Viharnik

• Gozdarstvo • Gozdno-lesna veriga • Kmetijstvo • Veterina • Čebelarstvo • Zdravstvo

• Leto je naokoli • To smo mi • Malha smeha • Razširimo obzorja • Prgišče zgodovine

Listnica uredništva

Nisem več ravno mlada, a vseeno mi je pred časom zrel gospod očital, da smo mladi popolnoma nezainteresirani, da nas nič ne zanima, da nam je vseeno za državo, da nimamo pravih vrednot, da smo – če parafraziram po svoje – leni. Nisem ravno kolerik, ampak te sodbe so mi malo dvignile pritisk v žilah. Zakaj? Ker prepogosto mlajše sodimo po sebi oz. v primerjavi s sabo. To pa ne gre! Življenje teče drugače kot pred petdesetimi leti, informacij in znanja je več, osnovne vrednote so še vedno iste, mnoge pa so se (hvala bogu) spremenile. In ker nisem ravno mlada, me je zanimalo, kako "nezainteresirani" so zares mladi ...

Marta Krejan, prof., urednica

Krvava bitka za miren spanec

Neža Oder, študentka

Še bolj žalostno od uvrstitve Slovenije na letošnji Evroviziji je dejstvo, da je Evrovizijo spremljalo več Slovencev, kot pa se jih je udeležilo parlamentarnih volitev. Medtem ko evroskepticizem curlja iz srčike lastne unije, se prelaga odgovornost (in posledično, nezadovoljstvo) v odnosu do države na – mlade.

Medtem ko v državi divja kaos na papirju in bencinskih črpalkah, smo predvsem študentje tista vmesna točka, ravno še dosti zavita v vato, da nam ni treba v celoti dojemati krize. A vendar nas čaka: v iskanju služb, urejanju družine in planiranju prihodnosti. Spozabijo se, včasih, mački stare šole, da težava mladih ni v pomanjkanju interesa, temveč v pomanjkanju predispozicij, kjer bi interes sploh upravičeno kazali. Nismo tako drugačni. Tudi nas skrbi. Tudi mi vemo, kje smo, in vsak od nas ima, prav tako kot Vi, revolucionarno idejo, kako spreminjati svet. Tudi mi se, kot Vi, skrivamo za "varnostjo" volilne zavese, da sosed ne vidi, s katerim sosedom držimo.

Smo generacija prestopa. Doba interneta se je začela in razvijala z nami, mediji niso več to, kar so bili deset let nazaj. Mediji niso več niti to, kar so bili lanske jeseni. Na spletnih portalih se razglablja o "najbolj čutečem", ne več najbolj zanesljivem kandidatu volitev. Učinkovitost izobraževalnih sistemov se tako ali tako kaže v (ne)zaposljivosti mlajših (ali pa zaposljivost v izobraževalnih sistemih), v srednjih šolah pa nam štiri leta vsiljujejo abecedo v matematiko, namesto, da bi nas naučili, kaj je davek in kako plačati položnico. Moja draga babica mi je vedno govorila, da se je "najpomembnejše naučiti, kako se učiti". Danes ne vem niti, o čem razmišljati, da ne bom končala pri sklepu, da je moja identiteta samo še črna koda.

"Ko imaš zastavljen cilj, naj bo vsak premik na tvoji poti korak k ciljni črti," mi je enkrat rekel pameten mož (pa mislim, da ni na njegovem zelniku zraslo). Ker vsak glas, vsaka kretnja, vsak utrip – šteje. Najmočnejše orožje "svobodnega" človeka je ideja.

Morda je problem klasičnega Slovencev, da se ne glede na razsežnost spremembe vedno vrne nazaj za televizijski ekran. Jaz? Na volišče, spreminjat svet.

Hubert Dolinšek – osemdesetletnik

Ida Robnik

Hubert Dolinšek v tem mesecu, 24. julija, praznuje osebni jubilej, osemdeset let življenja. Uvodni opis o njegovem videzu izpred desetih let bi lahko dobesedno prepisala, saj še vedno v elegantni pokončni samozavestni drži z nepogrešljivo baretko zbudi spoštovanje ne samo med nami, ki smo z njim delili delovno obdobje, temveč tudi med mlajšimi kolegi gozdarji, ki poznajo njegovo delo in prispevek k razvoju gozdarske stroke pri nas.

V zgodovini slovenskega gozdarstva je zapisan ob bok gozdarjem, ki so po drugi vojni postavljali temelje načina gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji in tudi pri nas na Koroškem ter nadgradili strokovne smernice in podlage na področju nege in izkoriščanja gozdov z za gozd humanim in prijaznim prebiralnim načinom.

Usmeritev na področje gozdarstva je uresničil s šolanjem na Srednji gozdarski šoli v Ljubljani in po zaključku leta 1952 prišel na Koroško in se zaposlil na Gozdnem gospodarstvu pri sekciji za urejanje gozdov. Sedem let je kot taksator načrtovalec spoznaval celotno gozdnogospodarsko območje in se nato leta 1959 vpisal na Biotehniko fakulteto v Ljubljani, smer gozdarstvo. Študij je zaključil leta 1964, se vrnil in zaposlil kot referent za gojenje na ravenski gozdarski enoti, kjer je mlad strokovnjak neposredno na terenu uvajal nove radikalno spremenjene strokovne gozdnogojitvene ukrepe. Skupaj z mladimi kolegi inženirji in pod strokovnim mentorstvom prof. dr. Dušana Mlinška, so postavili nove temelje sonaravnega gospodarjenja z gozdovi na celotnem gozdnogospodarskem območju na Koroškem. Nekako logično je bilo, da te razvojne dosežke ohranijo in nadgrajujejo, zato so mu kolegi zaupali vodilno funkcijo, ki jo je za področje gozdarstva uspešno opravljal polnih 26 let, od 1974 do 2000. Tako mu je kljub različnim organizacijskim strukturam podjetja in političnim vplivom v raznih obdobjih uspelo ohraniti homogenost koroškega gozdarstva, predvsem s skrbnim kadrovanjem in izobraževanjem zaposlenih na vseh nivojih, od *holcarjev* do inženirjev in še višje izobraženih gozdarjev. V obdobju največjega razvoja na vseh gospodarskih področjih v regiji, med letoma 1970 in

Slavljenec Hubert Dolinšek

1980 ter še kakšno leto po tem, je tudi gozdarstvo prispevalo nemalo denarja in angažiranja v razvoj predvsem lesne industrije v regiji, vzporednih dejavnosti za podporo gozdarstvu, kot je razvoj gozdarske mehanizacije in žičničarstva, neprecenljiva pa so bila vlaganja v gozdarsko infrastrukturo. Pri vseh teh

razvojnih projektih je Hubert Dolinšek konstruktivno deloval. Preko svoje vodilne funkcije v gozdarstvu in funkcij v organizacijah in združenjih, ki so bile na nivoju države močan sogovornik aktualni politiki, ter s tesnim sodelovanjem z gozdarsko fakulteto v Ljubljani in znanstvenimi organizacijami doma in v tujini je pomagal pri popularizaciji gozdarstva in stroke nasploh.

Leta 1989 je bil med ustanovitelji mednarodne organizacije za sonaravno in ekonomsko učinkovito gojenje gozdov Pro Silva.

Za prispevek k razvoju stroke mu je Univerza v Ljubljani podelila Jesenkovo nagrado, ki je pri nas najvišje priznanje za dosežke na področju gozdarstva, zanj najvišje priznanje pa je sodelovanje v izvršilnem organu mednarodne zveze gozdarskih raziskovalnih organizacij IUFRO, ki je imel kongres v Ljubljani leta 1986.

Gozd, narava, okolje, so sinonimi za vrednote, ki spremljajo Huberta Dolinška vse življenje. Tudi njegov hobi, letenje z jadralnim in motornim letalom, je povezan

z njimi. Na tem področju se je prav tako polno angažiral, ne samo kot letalec, tudi kot funkcionar, saj je polnih deset let vodil Koroški aeroklub. Zdaj ne leti več, redno pa še spremlja dogajanja na letališču Slovenj Gradec kot tudi še vedno z zanimanjem pokramlja s svojim naslednikom, direktorjem Gozdnega gospodarstva Silvom Pritrznikom, o aktualnih razmerah v podjetju. Od leta 2000, ko je v pokoju, posveti več časa branju. Rad posega po dokumentarnih zapisih pa tudi leposlovje mora biti vmes. Blizu mu je klasična glasba, zato si večkrat privoščiči obisk v mariborski ali ljubljanski operi. Umetnost ga nasploh navdihuje, zato v družbi prijateljev umetnikov rad pokramlja v mestni kavarni.

Še vedno pa z veliko energije in entuziazma deluje v humanitarni organizaciji Lions club Slovenj Gradec, kjer je to leto aktualni predsednik.

Tako naj bo še kakšno desetletje, da se starost čim kasneje priplazi v njegovo življenje.

K častitljivemu jubileju mu čestita tudi Upravni odbor Kluba upokojenih koroških gozdarjev.

Sečnja in spravilo lesa nekoč in danes v Mežici

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd.
ZGS OE SG

Foto: Ajda Vasle

V Mežici je zelo aktivno Društvo Literarno gledališče Treska. Članov ne zanima samo literarna ustvarjalnost, poskušajo ohranjati tudi stare običaje v Mežici in bližnji in daljni okolici.

Gonilna sila pri tem raziskovanju je tudi član tega društva Alojz Peršak, p. d. Pušnik. Rad ima Mežiško dolino, še posebno pa naravne lepote pod Peco. Nima samo smisla za igrarstvo, rad se ukvarja z vsemi opravili v gozdu in izven njega. Kot lastnik gozda je bil zelo motiviran, da predstavi javnosti, kakšno je bilo delo v gozdu nekoč in kakšno je danes. S pomočjo prijatelja amaterskega snemalca Gerharda Pečovnika se je odločil posneti film o sečnji in spravilu lesa na do sedaj vse uporabne načine. Igralci so bili kar člani društva Treska, kmetje in lastniki gozdov na bližnjih kmetijah v okolici Mežice, sami izkušeni gozdni delavci. Poleg Šepulovih, p. d. Pričnikovih, so v filmu nastopili še Gašper Bivšek, Štefan Hermonko, Simon Kralj, Štefan Kos in Marko Čapelnik.

Sodelujoči v filmu na odru

Film je bil predstavljen javnosti 15. junija 2014 v dvorani kulturnega doma v Mežici. Na amaterski način predstavljen film o gozdarskem delu nekoč in danes je zelo zanimiv in je dober pomnik za mlajše generacije. Predstavitve filma, ki so ga člani Treske posvetili Jožetu Šepulu, so popestrili plesalke in plesalci folklorne skupine Gozdar iz Črne na Koroškem.

Nastop črnjanske folklorne skupine Gozdar na predstavitvi filma

Vinko Gotovnik, upokojenec

Kolektiv GG Inpo, d. o. o.

V juniju 2014 se je od aktivnega dela v GG Inpo, d. o. o., poslovil Vinko Gotovnik, ki je večino svoje delovne dobe opravil v gozdarski dejavnosti pri delu, povezanem z lesom.

Rodil se je na kmetiji Motvoz 9. 10. 1959 in se že zelo mlad zaposlil. Njegova prva delovna zaposlitev je bila sicer v Fecru Slovenj Gradec, a je že po dobrih dveh letih kovino zamenjal za prijaznejši material, naravno surovino les, ki mu je ostal zvest vse do zaključka delovne dobe in verjamemo, da bo tako še naprej, če mu bo le zdravje to dopuščalo.

V Lesno Slovenj Gradec, enota gozdarstvo, je Vinko prišel v letu 1979, kjer je aktivno delal kot sekač dobrih deset let. Nato pa se mu je doma pripetila nezgoda in ni več mogel opravljati težkega sekaškega dela na terenu. Ob ustanovitvi invalidskega podjetja GG Inpo je bil iz gozdarstva premeščen v to podjetje. Tu se je ukvarjal predvsem z izdelavo embalaže iz lesa po načrtih za različne naročnike. Specializiral se je tudi za izdelavo palet. Omogočeno mu je bilo delo doma in tako si je sam lahko prilagajal tempo dela, kar je ustrezalo njegovi invalidnosti in tudi delu na domači kmetiji. Poleg že omenjenega pa je les tako vzljubil, da je v prostem času začel izdelovati hišice na drevesu kot otroška igrala. S tem se bo lahko ukvarjal tudi sedaj, ko je v zaslužnem pokoju.

V imenu sodelavcev in sodelavk se je direktor GG SG Silvo Pritrznik Vinku zahvalil za dolgoletno delo in mu izročil darilce v spomin.

Vinko Gotovniku želimo veliko zdravja, dobrih občutkov, optimizma in uživanja radosti življenja.

Greh bi bil, če ne bi objavili fotografije tele Vinkove mojstrovine.

Vinko Gotovnik z vnukinjo ob njenem najljubšem igralnem kotičku, ki ga je v celoti izdelal on sam.

Pri Motvozu na Legnu je bilo res prijetno.

Dijaki slovenjgraških šol pomagali pri delu v gozdu

Peter Cesar

V zadnjih majskih in prvih junijskih dneh mladina večinoma že zaključuje svoje vsakoletne šolske obveznosti in razmišlja o zasluženih počitnicah, v šoli pa so na programu tudi še nekatere bolj sproščujoče dejavnosti.

V okviru aktivnosti s področja naravoslovja je v mesecu maju skupina dijakov srednjih šol Slovenj Gradec in Muta sodelovala pri vzdrževanju mokrišča na Vrhah, kjer se že tretje leto odvijajo aktivnosti po programu Wetman, katerega cilj je ohranjanje in upravljanje sladkovodnih mokrišč v Sloveniji ter obnova in izboljšanje stanja šestih

namenjene ohranjanju močno ogrožene močvirske orhideje loeselove grezovke. Med ogroženimi rastlinami tu najdemo še širokolistni munec, orhidejo navadno močvirnico, pisano preslico ter nekaj vrst šašev.

Dijakom sta bili predstavljeni naravovarstvena in gozdarska stroka, pomen ohranjanja mokrišč v Sloveniji ter aktivnosti projekta WETMAN. Prav tako so dijaki pomagali tudi pri odstranjevanju lesne zarasti in sečnih ostankov ter tako tudi sami prispevali k ohranitvi mokrišča pod obronki Uršlje gore. (Vir in več informacij o projektu Wetman: <http://www.wetman.si/o-projektu/projekt-wetman>)

Dve skupini dijakov Gimnazije Slovenj Gradec pa sta konec meseca maja in v juniju sodelovali pri ponovni ureditvi okolice kolesarske poti pod Rahtelom, kjer je bilo zaradi posledic žleda treba posekati večje količine poškodovanega drevja. Po opravljeni sečnji in spravilu lesa smo se z vodstvom šole dogovorili za sodelovanje. Dijaki so ob poti odstranjevali vejevje in ga

Slovenjgraški gimnazijci so pomagali urediti kolesarsko pot pod Rahtelom.

slovenskih mokrišč, ki so opredeljena tudi kot območja Natura 2000. To so Pohorska barja, Zelenci, Mura-Petišovci, Planik, Vrhe in Gornji kal. Mokrišča so eden najbolj ogroženih habitatov tudi v Sloveniji ter hkrati nosilci ekosistemskih, kulturnih, turističnih in estetskih "uslug" tako za naravo kot človeka. Cilji celotnega projekta so zato usmerjeni k izboljšanju oziroma vzpostavitvi ugodnega stanja ohranjenosti desetih evropsko ogroženih vrst ter šestih mokriščnih habitatnih tipov, ki se pojavljajo na teh območjih. Aktivnosti programa Wetman na Vrhah so

pripravljali za odvoz ter tako pripravili površine ob kolesarski stezi za ponovno ureditev zelenice in urejeni videz kraja. Zaključna dela pri ureditvi gozdov na pobočju Rahtela pa bodo opravili še delavci Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec, Zavoda za gozdove in člani Turističnega društva Slovenj Gradec.

Letos mineva tudi deseto leto od ureditve pohodniške poti na Rahtelov vrh, zato bo treba kar nekaj dela in sredstev nameniti tudi vzdrževanju in ureditvi te, med ljubitelji narave, izredno priljubljene poti v neposredni bližini našega mesta.

Gozd Za zgodbo turizma

Renata Picej

Gozd je zakladnica turizma. Neizčrpen vir turističnih zgodb. V to nas je novinarje na nedavni študijski turi po Deželi Celjski prepričalo spoznanje, da je bil prav gozd (ter drevesa, debela in les) vključen v skoraj vsa doživetja poti. Pa čeprav nam je Zavod Celeia Celje, ki uspešno krmili Deželno Celjsko (regionalna destinacijska blagovna znamka za promocijo 21 občin Savinjske regije) želel pokazati svoje turistične bisere v 21 občinah, ki jih zastopajo, se je pokazalo, da nas vseskozi spremlja na vabilu nezapisana beseda – drevo.

Celjska koča – zavetje v gozdu

Celjska koča je že nekaj časa lep hotel in priljubljena točka za obiskovalce vseh starosti (smučišče, pustolovski park, kolesarski raj, poletno sankališče, različne tematske sprehajalne poti) ter 10 kilometrov nad Celjem, na višini 650 metrov, predstavlja azil človeku, ki po stresu dandanašnjega življenja išče harmonijo za zdravje telesa, duha in duše. Ob našem prihodu nas je pred v les oblečenim hotelom čakal Bojan Šrot, celjski župan, in svojo pripoved o občini začel z gozdom. Povedal je, da so s posebnim odlokom zaščitili gozd okoli Celja, omenil omejitve pri gospodarjenju z njim in izpostavil gozd z njegovimi ekološkimi in socialnimi funkcijami: varovalno (protierozijsko), rekreacijsko, klimatsko, higiensko-zdravstveno, estetsko, biotopsko, varovanje naravne dediščine, zaščitno (varovanje objektov) in hidrolško funkcijo. Šrot je bolj kot župan deloval kot zastopnik gozda oz. zaščitnik dreves.

Wellness Orhidelia znotraj Term Olimia preseneča s simbolno obliko drevja kot delom ambientsa za prestižno prerojevanje zdravja in življenja.

Drevesa v učnem sadovnjaku so opremljena s ploščicami in starimi imeni

Spregovoril je o duglaziji, iglavcu iz družine borovk, ki kot eno največjih dreves na zemlji (v višino lahko zraste do 75 m) kraši vrhove Pečovnika in daje zavetje mnogim živalim in rastlinam, lično prikazanim na ponojih pred hotelom. Slišali smo pripoved o gozdu, ki s svojo prisotnostjo in delovanjem v neposredni bližini mesta bistveno vpliva na kakovost fizičnih in psihičnih pogojev bivanja v mestu in predstavlja izravnalni ekosistem ekstremom urbanega okolja.

Gozd kot motiv turizma

Da je tod gozd pomemben dejavnik turizma, smo potem spoznali na več kot dveurnem nočnem pohodu z lovcom, ki nas je na sprehodu po eni izmed tematskih gozdnih poti v bližini popeljal v misterij noči med drevesi košatih krošenj. Pogovarjali smo se o tem, da gozd ni le vir gospodarskega izkoriščanja, ampak tudi in predvsem vir hrane in vir nove energije. Sredi gozda, v temi, ki je ne doseže svetlobna polucija, pod bleščočimi zvezdami smo se z lučkami na glavah sprehajali skozi tišino in prisluškovali vetru, živalim, življenju. Govorili smo o človeku in njegovem vplivu na gozd in gozdu, ki vpliva na človeka. Ekologija, sociologija,

psihologija so stopali na oder dejavnikov pred gospodarstvom in politiko ter sproti tkali eno najlepših zgodb, ki si jo novodobni turizem sploh lahko želi.

Le zakaj bi se zgledovali po prevladujočih trendih turizma (prihaja čas trendov zelenega turizma: lokalno, avtentično, blizu, varno ...) ali nemara celo sledili trendom bivanja v posebnih sobah za sprostitev, ki jih ponujajo v najbolj elitnih turističnih destinacijah, kjer sta gozd in narava zgolj umetna atrapa, ko imamo pred nosom pravi gozd, s pravim vonjem, svetlobo, tišino, vetrom, vodo, živalmi, rastlinami, drevesi?

Ko smo se okoli ene ure zjutraj vrnili v hotel, sem bila prevzeta in polna idej o koroških gozdovih. Za zdaj poznam le dva Korošca, ki med Peco, Pohorjem in Kozjakom, izpostavljata drevesa. Pa čeprav imamo Sgermovo smreko pa Najevsko lipo ... Prvi je Peter Cesar, podžupan in predsednik TD Slovenj Gradca (gozd z vseh aspektov), drugi pa Jože Santner iz Šmartnega pri Slovenj Gradcu (jablane in učni sadovnjaki).

Les, brez njega človek ne more

Ampak naša študijska tura je navrgla še veliko več resnic o gozdu, drevesih, deblih in nizala zgodbe. V muzeju na prostem v Rogatcu (les in beseda o njem na vsakem koraku), v Kozjanskem parku (že kozjansko jabolko je zgodba, ko pa jim prisluhneš in z vodstvom stopiš v učni sadovnjak, kjer trenutno gojijo okoli 150 sort starih jablan, se centralna zgodba suče okoli visokodebelnega sadovnjaka – v njem imajo celo najbolj zaseden hotel na Kozjanskem), v Aninem dvoru sredi Rogaške Slatine (novo kulturno-turistično središče z urejenimi tematskimi zbirkami, kjer je poleg magnezija in vode ter kristala med drugim izpostavljena čudovita "Parkovna zbirka" z avtohtonimi drevesnimi vrstami ...

Informativni gozdarski storži v juniju 2014

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd.
ZGS OE SG

Preživelimo smo letošnji zadnji spomladanski in prvi poletni mesec. Vremensko je bil šesti mesec v tem letu zelo pester. Na Koroškem je prvi teden prevladovalo predvsem oblačno do delno oblačno vreme. Lokalno različno so se pojavljale rahle kratkotrajne nevihte. Nato so sledili trije jasni dnevi. 11. junija se je v noči na 12. junij od zahoda ponovno pooblačilo. 12. junija so se med 13. in 14. uro pojavili nalivi s točo v manjših pasovih. Večje škode ni bilo. Zelo nevihtno pa je bilo po 13. uri tudi 13. junija. V nekaterih predelih (Strojna, mislinjski del Pohorja) so si nekateri potoki utrlji pot zaradi z vejami zatrpanih strug kar po gozdnih cestah in ob njih. Tretja tretjina junija je bila zelo oblačna. Prvi poletni dan je bil v prvi polovici oblačen, druga polovica pa je bila predvsem jasna. Ostali dnevi so bili oblačni in tudi mokri. Oblačnost so dopolnile tudi posamezne lokalno različne nevihte. V tem obdobju je bilo deževno daljši čas od 23. do 25. junija. Močne nalive so spremljale strele in grom v noči s 24. na 25. junij. Nevihte so bile v različnih intervalih tudi zadnje tri junijske dni. 30. junija se je celo ohladilo, na Kredarici je zapadlo okoli 5 cm snega. Koroški vrhovi tokrat niso bili beli. V koroški regiji so bile najnižje dnevne temperature v juniju od 7 (1. 6.) do 20 °C (12. 6.), najvišje pa od 15 (1. 6.) do 31 °C (8., 11. 6.).

Muhasto vreme z velikimi nenadnimi dnevnimi temperaturnimi razlikami ne vpliva ugodno ne na delo terenskih gozdarjev ne na razvoj podlubnikov. Kljub velikim količinam po žledu poškodovanega drevja in sečnih ostankov v juniju po ugotovitvah gozdarjev javne gozdarske službe (ZGS) ni bilo masovnega naleta velikih in malih podlubnikov. Na sušnih predelih, predvsem pa na grebenih so se lubadarke pojavile razpršeno. Ta drevesa so se posušila zaradi poškodb, nastalih po malih smrekovih lubadarjih (šesterozobi smrekov lubadar). Posamezne prostorsko ločene lubadarke na večji gozdni površini lahko predstavljajo večjo nevarnost za

Hotel Celjska koča v sijaju lesene obleke

Izobraževalni dan gozdarjev OE SG sredi Lovrenških jezer Foto: Janko Mikeln

prekomerno namnožitev podlubnikov in uničenje gozda kot v manjših skupinah (žarišča lubadark). Gozdarji spremljamo in kontroliramo nalet in razvoj lubadarjev s pomočjo kontrolno-lovnih pasti, dreves in kupov. Stalna in natančna kontrola pripomore k pravočasnim zatiralnim ukrepom. Med njimi so najbolj učinkoviti pravočasno odkrivanje poškodovanega in obolelega drevja, še posebno pa "svežih" lubadark, takojšni posek in sanacija lubadark (drevesa z naseljenimi lubadarji) in poškodovanega drevja, takoj po zaključeni sečnji urejeno sečišče, pravočasna sanacija poškodovanega mladovja (mlade faze gozda) in pravočasni odvoz hlodovine iz gozda. Poleg lupljenja in sežiganja s podlubniki napadenih sečnih ostankov in polomljenih vrhov, zlaganja in pokrivanja napadenih vej s folijo je možno tudi kemično zatiranje podlubnikov. Zaradi velikih količin hlodovine, nastale po sečnji po žledu poškodovanega drevja, je ob gozdnih cestah dovoljeno škropljenje posameznih skladovnic, ki predstavljajo veliko nevarnost za namnožitev podlubnikov. Škropljenje z

insekticidom Fastacom lahko izvajajo za ta dela usposobljene organizacije in posamezniki, ki imajo za to dovoljenje. Delo lahko izvajajo samo po navodilih in pod kontrolo revirnega gozdarja. V gozdovih, za katere so izdani certifikati, kemično zatiranje ni dovoljeno. Naselitev ali pa preprečitev izleta lubadarjev iz hlodov v skladovnicah in vanje je možna s prekrivanjem z insekticidom prepojenimi mrežami Storanet. Tudi ta ukrep mora biti načrtovan in voden po navodilih gozdarske službe. Zaradi negativnih stranskih učinkov na bližnje okolje izvajamo kemične ukrepe le v izrednih primerih. Najbolj učinkoviti so zgoraj naštetih ukrepi, zato lastniki gozdov in izvajalci del pri sanaciji žledoloma in žarišč lubadark, upoštevajte navodila revirnih gozdarjev in izreke na izdanih odločbah. Če niste dokončali poseka in spravila poškodovanih iglavcev iz gozda do navedenega roka na vam izdani odločbi, to storite takoj. Po Zakonu o upravnem postopku ste kandidat za izvršbo! Zavedajte se, da z nepravočasnim izvajanjem sečnje in neizvajanjem gozdnega reda ne ogrožate samo lastnega gozda, temveč tudi sosedovega! Lubadarji so v

Začetek obnovljene Naravoslovne gozdne učne poti Lopan v Mislinji

Očiščene pohorske planje v juniju 2014 Foto: Janko Mikeln

pripravljenosti, da vam uničijo gozdno bogastvo!

Do konca junija je bilo po oceni ZGS OE Slovenj Gradec v vseh koroških gozdovih, poškodovanih po žledu, posekanega čez 130.000 m³ lesa, revirni gozdarji pa so izdali C-odločbe (sanitarni posek) za 189.000 m³ po žledu poškodovanega drevja (v zasebnih gozdovih 160.000 m³, v državnih gozdovih 29.000 m³).

V juniju smo pri rednem terenskem delu izvajali tudi zdravstvene preglede gozda. Poleg podlubnikov lahko naše gozdove uničijo škodljive žuželke, ki so jih prinesli v Evropo in k nam od drugod. Med njimi je tudi kostanjeva šiškarica, ki do lani v našem območju ni bila opazna. Letos smo opazili poškodbe (šiške, deformacije listov in zametkov plodov) na pravih kostanjih tudi v gozdovih. Žuželka, ki izhaja s Kitajske, je prisotna že po vsej Sloveniji. Najprej so jo opazili na Primorskem, kjer so jo naselili z vnosom kostanjevih sadik, kupljenih v Italiji. Kostanjevemu raku, ki napada in uničuje kostanjeve sestoje v Sloveniji že več kot 40 let, je priskočila na pomoč še kostanjeva šiškarica.

Na Riflovemu vrhu pri Prevaljah je letos mirno. Ose zapredkarice niso rojile, so pa še v zemlji.

Koroški gozdarji pri načrtovanem sonaravnem gospodarjenju z gozdovi že več kot 50 let upoštevamo tudi naravovarstvene ukrepe. Naravovarstvene smernice so še posebej podkrepljene zadnjih deset let, ko gozdarji ZGS OE Slovenj Gradec intenzivno sodelujemo pri

najrazličnejših naravovarstvenih ukrepih z Zavodom Republike Slovenije za varstvo narave. Rezultati tega skupnega sodelovanja so že vidni tudi v praksi. Zato jih je treba predstaviti javnosti in drugim strokovnim krogom. 3. junija 2014 so prišli v Mislinjo in na pohorske planje gozdarji ZGS OE Kočevje, katerim so strokovnjaki ZRSVN in ZGS OE Slovenj Gradec predstavili rezultate projektov v okviru Nature 2000. Izobraževalni dan s poudarkom na naravovarstvenih ukrepih smo imeli na Pohorju 19. junija 2014. Pridružila sta se nam tudi v. d. direktorja ZGS Damjan Oražem in direktor ZRSVN Darij Krajičič.

Gozdovom so letos veliko časa posvetili v občini Mislinja. Glavna tema

letošnjega občinskega praznika je bil namreč gozd z gozdarstvom. Zadnje dni v juniju so gozdarji KE Mislinja in vodja ZGS OE Slovenj Gradec Milan Tretjak izvedli kar nekaj za javnost zanimivih dogodkov. Organizirana je bila razstava o Pahernikovih gozdovih, Milan Tretjak je predstavil knjižico o mislinjskih gozdovih in gospodarjenju skozi čas. Mislinjski gozdarji so sodelovali tudi pri mednarodnem projektu skupaj z Osnovno šolo Mislinja in s pomočjo tega projekta pridobili denarna sredstva za obnovo Gozdne učne poti Lopan. V okviru občinskega praznika je bila odprta prenovljena Naravoslovna gozdna učna pot Lopan. Gonilna sila pri tem projektu je bil revirni gozdar Primož Areh. Kljub nevihti so uspešno prižgali oglarsko kopo.

Na mislinjski naravoslovni gozdni učni poti lahko ugotavljaš tudi starost drevesa Foto: Marko Krejan

Na kmetiji Gril

Niti motike

Neža Oder, študentka

Kmetija Gril v Mali Mislinji je zagotovo ena najlepše urejenih gorskih kmetij. Gospodar Slavko se je z ženo Angelco preselil s kmetije v Slovenj Gradec, vendar sta se leta 1980, po smrti njegove mame, preselila nazaj pod dvestoletno lipo, na domačijo, ki jo je podedoval. Porušeno, zaraslo hišo, od katere ni ostalo skoraj nič, sta s trdim delom v celoti prenovila, pregradila in na novo opremila.

"Rojen sem bil na kmetiji," je povedal gospodar Slavko, "in ko sem jo prevzel, je bila v glavah ljudi še trda volja in ljudje so pomagali drug drugemu." Takoj je videl, da je stari del domačije propadel in ga ni mogoče ohraniti, zato sta ga z ženo podrla in začela z gradnjo od začetka. Najprej sta začela s prenovo hleva, nato sta se prestavila še na hišo. Na začetku nista imela niti ene glave živine, zdaj pa sta po oddaji dveh bikov ponosna lastnika kar treh zdravih živali. "Enkrat smo imeli bika, ki ga je bilo treba trikrat ustreliti, da je padel," pripomni Angelca.

Domačijo sta prenavljala ob službi in se dnevno vozila po neurejenih cestah, da sta lahko trdo delala po cele dneve. Prenova bi bila predraga, zelo uničenega poslopja je bilo preveč. Tudi od znotraj je hiša opremljena povsem na novo, z novejšo opremo, ohranila nista niti prejšnje ureditve prostorov. Sama sta uredila tudi cesto, ki je prej tekla popolnoma drugače, ter parkirišče in okolico domačije, ki je zelo prostorna, pogled s terase pa nudi prelep razgled na Mislinjsko dolino.

Kmetija od nekdanj deluje le v lastno korist, Slavko in Angelca pridelka ne prodajata, temveč ga porabita za hrano zase. "Nič ne kupujemo," razlaga Angelca, "kar zraste, zraste." Tudi živina na domačiji jè le, kar zraste tam. Zakonca sta ponosna na svojo koruzo in krompir ter poudarita, da je letina vsakič dobra. Pridelka ne škropita, gnoj in steljo

Pušpanov vrtniček gospe Angelce

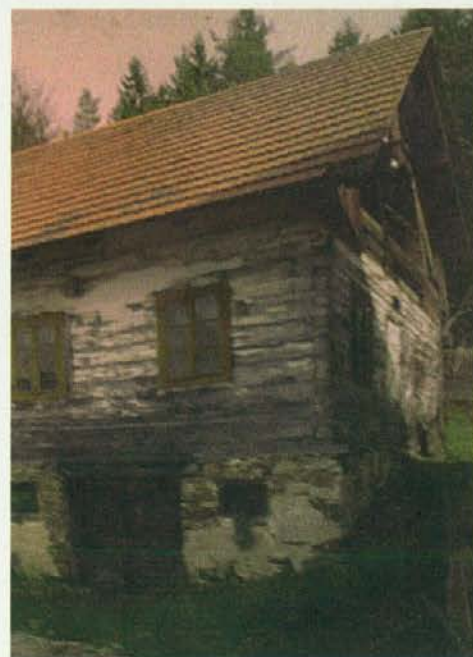
Zakonca Hudovernik (Gril)

pripravita doma. Gospa pove, da včasih tre posušene jajčne lupine in jih vmeša v vodo, s katero zaliva, da pomaga rastlinam pri rasti. "Gnoj mora biti domač in dober," povesta, "nobenih strupenih škropil in dodatkov, pa je hrana vsako leto dobra."

Kmetovanje se iz leta v leto bolj modernizira z razno tehnologijo, ki pripomore k hitrejšemu in kvalitetnejšemu delu, vendar zakonca Hudovernik rada delata po starem. Na kmetiji sta dva traktorja, brez katerih ne gre, čeprav se gospodar še vedno spominja, kako se je včasih delalo z živino. Včasih so na kmetiji na veliko sejali žito in rž in od tistih časov sta ohranila vse orodje in *mašinerijo*. "Če bi zdajle želeli sejati, bi lahko *mašino* zagnali in bi šlo," zatrdita. Res je, da gre

Nova hiša

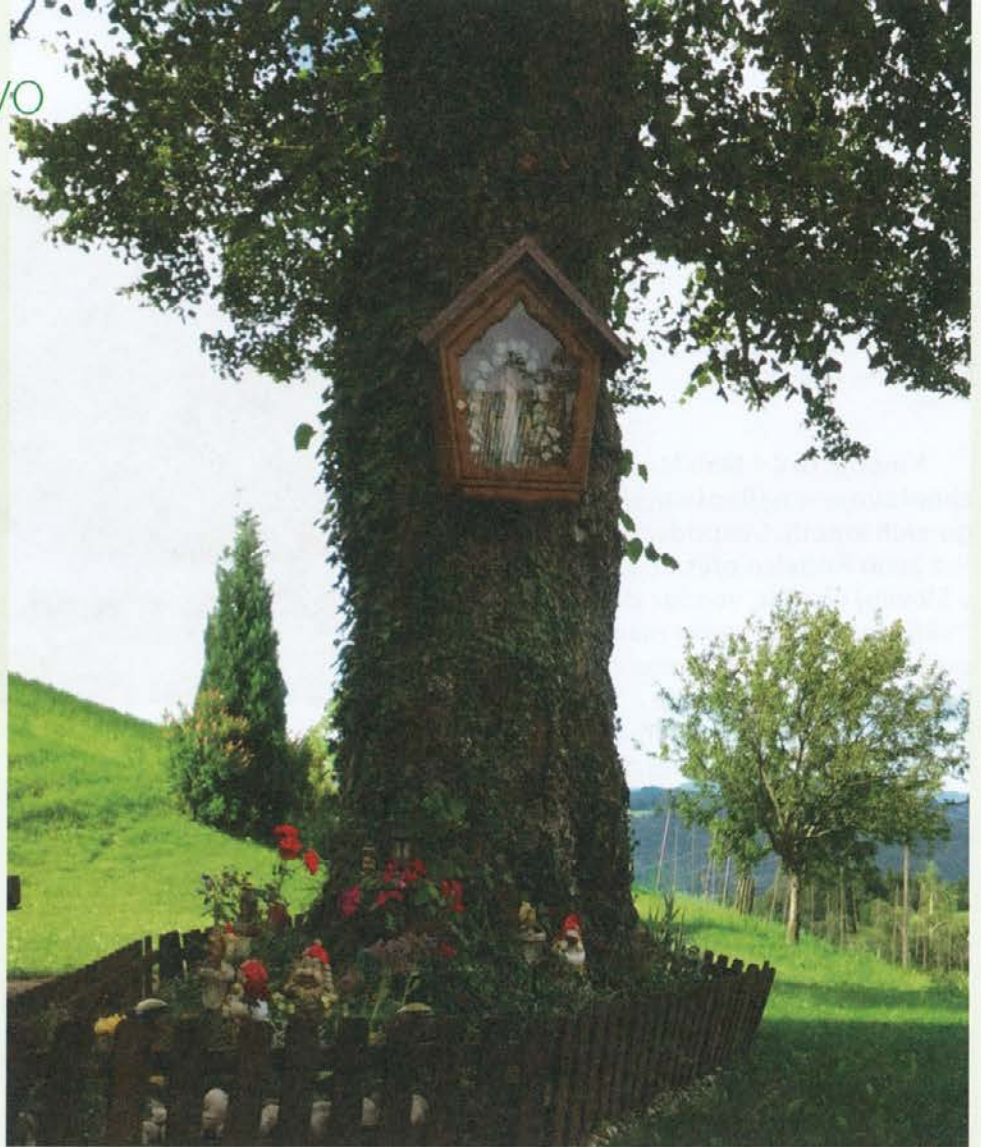
Fotografija hiše, kakršna je bila prej.

danes vse hitreje, vendar sta prepričana, da z veseljem do dela nič ni pretežko, tako da ostajata zvesta starejšim načinom kmetovanja.

"Ko sva prišla nazaj sem, na kmetijo, ni bilo tu nič. Niti motike. Prišla sva z golimi rokami, hiša pa uničena. Vse je bilo zapuščeno, samo grmovje in hribi. Če ne bi imela veselja do dela in kmetovanja, bi se obrnila in šla nazaj v mesto," pove Angelca. Pomagali so jima tudi sosedje, ki sta jim še danes hvaležna za solidarnost. Od kmetije nikoli nista nameravala imeti profita. Hrano pridelujeta zase, stroški so visoki, vendar jima s pomočjo pokojnine uspeva. Na domačiji sta srečna in, "če ni drugega, jeva pa krompirjevo juho," pravita. Važno, da je zdravje.

Ko vsega ne bosta več zmogla sama, imata v načrtu, da bo domačijo prevzela hčerka. "Leta gredo, čas mineva, zgodbe se pa vrstijo," razmišlja Slavko. Angelca se najraje zadržuje med svojimi rožami, ki jih vsako leto sadi in ureja. Slavko bi najraje sedel na traktorju, vendar, kot pravi sam: "Mine ... mine ..."

200 let stara lipa, simbol domačije

Med počitnicami in dopusti poskrbimo za zdravo spolnost

Kondom naj bo obvezen del počitniške opreme

Mitja Vrdelja, Nacionalni inštitut za javno zdravje

Čas dopustov oziroma počitnic je pogosto povezan z večjim tveganjem za prenos spolno prenosljivih okužb. Po vsem svetu in tudi v Sloveniji opažamo trend naraščanja spolno prenosnih okužb (SPO), kot so HIV/aids, virusni hepatitis, gonoreja, sifilis, humani papiloma virusi (HPV), klamidijske okužbe in druge.

Raziskave kažejo, da med počitnicami zlasti mladi pogosteje sklepajo nova znanstva in prijateljstva ter doživijo tudi intimne stike, pri tem pa se jih še vedno veliko ne zaščiti. Zato na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje (NIJZ) mladim pri spolnih odnosih priporočamo dosledno

uporabo kondoma, tudi če uporabljajo druge kontracepcijske metode, kajti kondom je najzanesljivejša zaščita pred vsemi SPO.

Spolnost in vse, kar je povezano z njo, predstavlja zelo pomemben element zdravega, kakovostnega in zadovoljujočega življenja. "Zdrava spolnost ni pomembna zgolj s stališča preprečevanja spolno prenosnih okužb in neželenih nosečnosti, ampak je pomemben element zdravega načina življenja in duševnega zdravja," je povedala Evita Leskovšek z Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) in svetovala, kako ukrepati ob nezaščitenih spolnih odnosih. "V primeru nezaščitenega tveganega spolnega odnosa priporočamo obisk zdravnika v primeru znakov okužbe (spremembe na zunanjih spolnih organih, rdečica, bolečine, srbečica, izcedek) oziroma testiranje na virus HIV in viruse hepatitisov. Zgodnje odkrivanje pripomore k boljšemu izidu bolezni in preprečuje širjenje bolezni."

Mladi si želijo več informacij o spolnosti

Raziskave NIJZ med slovenskimi

srednješolci so pokazale, da je imela spolne odnose že skoraj četrtina dijakov prvega letnika ter dobra polovica dijakov tretjega letnika. Med spoloma ni bistvenih razlik. Srednja starost ob prvem spolnem odnosu se je v primerjavi z letom 1996 znižala z 18,5 na 17,6 let. Raziskave in podatki tudi kažejo, da se je znižal delež mladostnikov, ki ne uporabljajo kontracepcije, da je zrasla raba zanesljive kontracepcije in da število nosečnic med mladostnicami upada. Kondom ob prvem spolnem odnosu uporabi okoli tri četrtine mladostnikov, slabša pa je uporaba kondoma oziroma dvojne zaščite ob zadnjem spolnem odnosu.

Raziskava NIJZ "Spolna vzgoja v okviru vzgoje za zdravje v slovenskih srednjih šolah" je pokazala, da so mladi premalo informirani o spolnosti. Tisti, ki so imeli spolni odnos pred 16. letom starosti, so menili, da je bilo to prezgodaj. Tri četrtine mladih, ki je imelo spolni odnos zgodaj, je mnenja, da bi o spolnosti morali vedeti več. Med temi je večina dejala, da bi o spolnosti najraje izvedeli več od staršev, spolna vzgoja v šoli, ki še vedno ni sistematično urejena, pa je bila na drugem mestu.

Mlade spodbujamo k odgovorni spolnosti in uporabi kondoma

Medtem ko kontracepcijske tablete ščitijo pred nenačrtovano nosečnostjo, ne predstavljajo zaščite pred spolno prenosljivimi okužbami. "Poleg 'klasične' uporabe kontracepcije spodbujamo t. i. dvojno metodo – dvojno zaščito, to je hkratno uporabo kondoma in druge zanesljive kontracepcije ali pravilno in predvsem dosledno uporabo kondoma. Mlade je treba spodbujati k odgovorni spolnosti in razmisleku o odlogu (prvega) spolnega odnosa," je povedala Evita Leskovšek in dodala, da je treba tudi odrasle spomniti na tveganja, povezana z opuščanjem učinkovite zaščite.

Kako se zaščititi?

Odločitev o tem, katera metoda zaščite je najustreznejša, v tej množici informacij in različnih oblik zaščite ni

vedno najlažja. Od vsakega posameznika je odvisno, kaj bo izbral, pomembno pa je, da izbere tisto zaščito, ki mu osebno najbolj ustreza. Polega neželene nosečnosti je treba misliti tudi na prenos spolno prenosljivih bolezni, pred katerimi se zaščitimo s kondomom. Zato je pred izbiro metode zaščite dobro razmisliti o pravilu ABC, ki ponuja recept za zdravo, brezskrbno in osrečujočo spolnost.

Pravilo ABC za zdravo spolnost

A (angl. Abstinence) – abstinenca: pomeni vzdržnost od tveganih spolnih odnosov; odlaganje prvega spolnega odnosa na kasnejši čas, na obdobje večje zrelosti ali večje stopnje zaupanja med partnerji; vzdržnost od spolnih odnosov brez ustrezne zaščite; vzdržnost od spolnih odnosov, dokler se partnerja ne spoznata dobro in dokler odnos ni zaupljiv in

zanesljiv; vzdržnost od spolnih odnosov, dokler partnerja nista sposobna poskrbeti za učinkovito zaščito ob njih.

B (angl. Be faithful) – bodi zvest/-a: priporočamo, da se v intimno zvezo podamo z enim stalnim zvestim neokuženim partnerjem, uporabljamo zanesljivo kontracepcijo in zmanjšamo število spolnih partnerjev.

C (angl. Condom) – kondom: redna uporaba kondoma (četudi se uporablja druga zanesljiva kontracepcija) kadar koli nismo popolnoma prepričani, da pri intimnem stiku ni možnosti za prenos povzročitelja/povzročiteljev spolno prenosnih bolezni.

Več informacij o preprečevanju različnih SPO in možnostih testiranja je dostopnih na spletni strani www.stop-aids.si.

Koroška v gibanju brez tobaka

Branka Božank, univ. dipl. soc. del.

V torek, 17. 6., smo Nacionalni inštitut za javno zdravje (prej Zavod za zdravstveno varstvo Ravne) v sodelovanju s številnimi društvi s področja zdravja ter Občino Ravne na Koroškem že 12. leto zapored obeležili svetovni dan brez tobaka. Svetovna zdravstvena organizacija je ta dan prvič razglasila že leta 1987 in poteka vsako leto na 31. maj. Letošnje geslo je bilo: Dvignimo davke na tobak.

Na ta dan po vsem svetu opozorimo na hude posledice kajenja in spomnimo na ukrepe, ki učinkovito zmanjšujejo porabo tobачnih izdelkov ter tako varujejo zdravje ljudi. Uporaba tobачnih izdelkov vodi v bolezen in prezgodnjo smrt. Vsako leto zaradi tobaka po celem svetu umre približno šest milijonov ljudi, v Sloveniji pa 3600 prebivalcev, kar je 10 vsak dan. Zaradi kajenja umre vsak drugi kadilec, mnogi umirajo zelo mladi, že po tridesetem letu življenja. Zato na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje (NIJZ) želimo, da bi bil naš skupni cilj zmanjševanje razširjenosti kajenja.

O učinkovitosti različnih ukrepov za zmanjševanje razširjenosti kajenja danes vemo veliko. Pomembno je, da uporabljamo kombinacijo ukrepov in da so prepovedi vedno popolne, ne delne. "Zvišanje stopnje obdavčitve in s tem cen

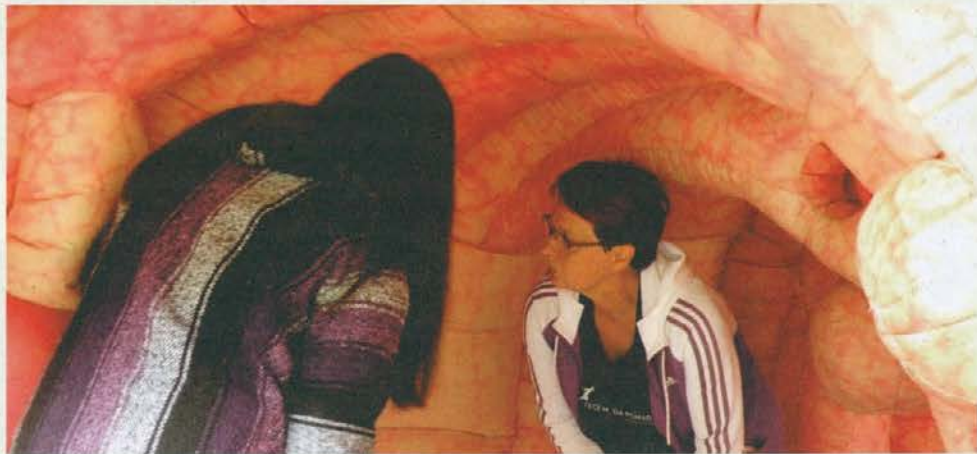
tobačnih izdelkov je najučinkovitejša sestavina celovitih programov nadzora nad tobakom in glede na stroške najbolj učinkovit ukrep. Na splošno velja, da v državah z visokimi prihodki 10-odstotno zvišanje cen tobачnih izdelkov privede do 4-odstotnega zmanjšanja potrošnje tobачnih izdelkov in do 2-odstotnega znižanja deleža kadičev, med mladostniki pa do 5-odstotnega," je pojasnila Helena Koprivnikar iz NIJZ.

Poleg sistemskih ukrepov sta pri opuščanju in vzdrževanju nekajenja seveda najpomembnejša odločitev posameznika, da bo živel bolj zdravo, in podpora njegovega neposrednega okolja pri uresničevanju tega cilja. Zdrav življenjski slog pa ne zajema zgolj nekajenja, temveč tudi zdrav način prehranjevanja, primerno telesno aktivnost, pitje zadostnih količin vode, skrb za dobro duševno počutje idr. Tradicionalno srečanje Koroška v gibanju

brez tobaka vsako leto združuje vse te elemente: ljudi spodbujamo, da ta dan preživijo aktivno v naravi (v skladu s svojo kondicijo), na svežem zraku, se sprostijo in se družijo z drugimi obiskovalci ter predstavniki društev, pridobijo informacije o svojem zdravju in zdravju nasploh.

Aktivno sodelujoči predstavniki društev in drugih organizacij so na dogodku prejeli malico in majice s sloganom, ki spodbuja zdrav življenjski slog.

Organizatorji smo zelo veseli, ker sta se nam tokrat pridružila župan Občine Ravne dr. Tomaž Rožen ter županja Občine Črna na Koroškem mag. Romana Lesjak. Obiskala nas je tudi skupinica stanovalcev Doma starejših na Fari, med katerimi smo nagradili najstarejšega obiskovalca dogodka, ki je štel 87 let, ravno tako pa smo nagrado podelili najmlajši udeleženci, štiriletni deklici.

Predstavitve državnega programa presejanja in zgodnjega odkrivanja predrakavih sprememb in raka na debelem črevesu in danki.

Kot je že tradicionalno, je bilo letošnje vreme ponovno bolj mrko, vendar je zdržalo, da smo dogodek lahko izpeljali po zastavljeni poti, v čudovitem okolju urejenega Ivarčkega jezera ter seveda v prijetni družbi več kot sedemdesetih obiskovalcev.

Otroški kotiček

Meritve krvnega sladkorja in holesterola

100 let Čebelarke družine Mežica

Pavel Praper, predsednik ČD Mežica

Čebelarji Čebelarke družine Mežica smo 14. junija 2014 ob 15. uri v Narodnem domu Mežica s slovesno prireditvijo obeležili 100. obletnico delovanja naše družine.

Uradnemu delu, kjer sta nas s svojim govorom pozdravila in vpeljala v dogajanje župan občine Mežica Dušan Krebel in predsednik ČD Mežica Pavel Praper, je sledil bogat kulturni program: nastopili so otroci iz vrtca Mežica, Mežiški frajtonarji in Otroški ter Mešani pevski zbor Rožnik. V okviru prireditve smo podelili tudi odličja Antona Janše II. in III. stopnje in priznanja zaslužnim članom. V tem letu je ČD Mežica za uspešno delo od Čebelarke zveze Slovenije prejelo odličje Antona Janše I. stopnje, ki smo ga z

velikim veseljem pokazali tudi širši javnosti. Celoten kulturni dogodek so popestrili tudi vabljeni čebelarji Koroške, ki so prišli v svečanih čebelarskih oblekah. Slovesnost se je zaključila s čestitkami in darili okoliških društev s Koroške, za katera smo čebelarji Mežice zelo hvaležni.

Po končani prireditvi smo se skupaj okrepčali z dobrotami kmečkih žena, medico in golažem ter se poveselili ob glasbi Mežiških frajtonarjev. Ob tem jubileju smo izdali tudi čebelarski zbornik, v katerem smo predstavili 100 let dolgo

Slovesnost ob 100-letnici Čebelarke družine Mežica

pot čebelarstva v Mežici.

V dopoldanskih urah smo z otroškimi delavnicami – risanje na panjske končnice – poskrbeli tudi za naše najmlajše in jih ob tem поблиže seznanili z vlogo čebel v naravi.

Čebelarstvo na Koroškem ima zelo dolgo tradicijo, saj so se prvi čebelarji na območju Mežiške doline začeli zbirati že v letu 1864 ob ustanavljanju deželnih kmetijskih zadrug. Tudi ustanovitev Slovenskega čebelarskega društva za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko v letu 1897 priča, da smo se koroški čebelarji že takrat povezovali. Vendar naši uradni podatki segajo v leto 1913, ko se je v Celovcu vršilo čebelarsko zborovanje, na katerem je bilo sklenjeno, da se ustanovi Slovensko čebelarsko društvo za Koroško s sedežem v Celovcu. Naslednje leto so se aktivno ustanovljale čebelarske podružnice na Koroškem. Tudi v Mežici so napredni čebelarji leta 1914 ustanovili Čebelarsko podružnico Mežica, ki se je povezovala v zvezo Ojstrica. Čebelarska podružnica

Mežica je pod tem imenom delovala do leta 1946, ko so imeli mežiški čebelarji v gostilni Stopar ustanovni občni zbor in ustanovili Čebelarsko družino Mežica, ki je pravno prevzela nasledstvo tedanje Čebelarske podružnice.

Čebelarska družina Mežica tako nosi isto ime že 68 let. Čebelarji Mežice smo ponosni na dolgoletno uspešno in skrbno delo čebelarjev, ki so s svojim delom prispevali k ohranjanju čebelarstva.

Predvsem pomembno je dejstvo, da so mežiški čebelarji kljub težkim pogojem čebelarjenja zaradi intenzivne rudarske industrije in veliki onesnaženosti Mežiške doline vseskozi ohranjali čebelarstvo. Naša dolina postaja vedno bolj zelena. Veseli smo, da je naše okolje kljub intenzivni industriji, ki je ostala in se celo razširila na zapuščini rudarske industrije, ostalo brez večjih posledic in si želimo, da bi tako tudi ostalo.

V ČD Mežica je trenutno včlanjenih 56 čebelarjev, prav njihova ljubezen, vztrajnost in veselje do čebel ohranjajo

našo družino ter ob tem podarjajo našemu okolju življenje in ohranjajo slovensko kulturno krajino. Ponosni smo, da še vedno ohranjamo tradicijo prirejanja družabnih večerov in strokovnih ekskurzij ter na uspešno delovanje čebelarskega krožka. Aktivno sodelujemo tudi na različnih sejnih, prireditvah in pri projektu medeni zajtrk v vrtcih in šolah ter se na ta način trudimo ozaveščati širšo javnost o pomembnosti čebel za naše okolje.

Mežiški čebelarji se zavedamo, da imajo čebele v naravi zelo pomembno vlogo, predvsem pri opravevanju rastlin, in s tem bistveno vplivajo na proizvodnjo hrane – kot pravi vsem poznan rek: "Brez čebel ne bi bilo življenja." Kljub temu da nam vremenske razmere in vedno bolj onesnaženo okolje ne prizanašajo, smo mežiški čebelarji trmasti in vztrajni in si upamo trditi, da bo čebelarstvo na območju Mežice živelo še naprej.

"Naj med!"

Vroč poletje?

Janez Bauer

Da, začelo se je poletje. Kake posebne vročine do kresa res ni bilo, zato pa je bilo dosti več hladnega in deževnega vremena, kar so občutile tudi čebele.

Tako slabe letine res ne pomnijo niti najstarejši čebelarji. Kar naprej se je nekaj ohlajevalo in deževalo. Nato par dni lepega vremena, da sta zopet zamedila lipa in kostanj, nato pa je spet par dni pralo in deževalo. V teh deževnih dneh so čebele pojedle vso prineseno medicino, pa še so bile lačne. V celoti niso prinesle domov niti za lastno porabo. Šele v juniju se je vreme toliko izboljšalo, da so naše čebelice vsaj za silo napolnile svoja medišča. Čebelarji smo imeli samo eno skromno točenje medu, ki pa je res vrhunske kvalitete. Po ocenah Čebelarske zveze Slovenije smo čebelarji letos pridelali komaj tretjino povprečne letine medu. Kar spomnite se, ko smo lani ob tem času govorili, da je bilo lansko leto najslabše v preteklih petdesetih letih. Letos je bilo še slabše. Izčrpane so tudi lanske zaloge medu, zato ga bo na tržišču letos primanjkovalo.

Se kdaj vprašate, kaj je vzrok za to? Eden glavnih razlogov so vsekakor klimatske spremembe, ko so se začele veliko bolj prepoznavati v nekaj zadnjih letih. Povečali sta se količina in jakost

vetrov. Letos smo bili pod dolgotrajnim stalnim pritiskom severnih vetrov, ki so ohlajali ozračje. Zaradi tega je bil tudi razvoj povzročiteljev medenja veliko slabši. Kadar pa ni pihal severni, je začel pihati južni veter. Ta veter je že od nekdaj sušil vire medicine, zato čebele navkljub lepemu in toplemu vremenu niso v panje nanosile ničesar. Le zjutraj, preden se je pojavil južni veter, jim je uspelo prinesiti kak kilogram medicine, ki so ga pa takoj porabile za lasten razvoj zalege. Čebela je otrok sonca, rada ima mirno in toplo vreme, malo soparno, saj takrat izločajo medicino vse rastline. Smo včasih rekli: "Danes je pa *sparca*." V takem vremenu, ki ga pa že skoraj ni več, so čebele prinesle največ. Naslednji velik problem pa je tudi pojav žleda v naših gozdovih. Ne le, da je uničil ogromno drevja, na tem drevju je uničil tudi vse ušice in kaparje, tako da

gozdnega medenja ni bilo pričakovati. No, sploh nas ni presenetila še velikonočna slana, ki že kar stalno pomori zgodnje rastlinje. Pa seveda še ledeni možje, ki so se raztegnili čez cel maj ... In kaj lepega naj bi še pričakovali?

Se mogoče kdo vpraša, od kod in zakaj so vsako leto vedno hujše vremenske razmere? Zakaj so začeli pihati vetrovi, ki jih prej sploh ni bilo? Zakaj je en teden 35 stopinj Celzija, naslednji teden pa sneg na Triglavu? Vse se spreminja tako hitro, da spremembam čebela kot zelo šibek organizem ne more več slediti. Brez pomoči človeka čebela takih vremenskih sprememb ne bi preživela, premalo je časa, da bi se jim prilagodila. Izumrla bi.

Ste mogoče pomislili na tiste besede velikega Einsteina?

Neješčnost psov

Nepravilen režim prehranjevanja

Martina Sušec Valentar, dr. vet. med.

Zima je povzročila, da so se naši ljubljenci obdali z nekaj dodatnimi kilogrami, in prihaja poletje, ko se pojavijo ravno nasprotna težava, povezane z visokimi temperaturami in neješčnostjo. Na neješčnost pa vplivajo še številni drugi dejavniki, kot so npr. razne bolezni, obdobje gonitve, povečana aktivnost in ne nazadnje tudi nepravilni režim prehranjevanja. Tokrat nekaj besed o pravilnem prehranjevanju.

Za zdravje vašega psa je nujna pravilno uravnotežena prehrana. Ne glede

Kosmatinec.si

na to, ali ga hranite s tovarniško pripravljeno hrano za pse ali pa mu kuhate sami, morate paziti, da mu dajete pravilne količine hrane in dodatkov, da uporabljate pravilne posode, iz katerih pes je, da imate pravilen odnos do posladkov in da veste, kdaj naj vaš pes je. Navedla bom nekaj

osnovnih napotkov.

Večina odraslih psov, starih več kot 12 mesecev, dobi hrano enkrat na dan, nekateri dvakrat na dan, in sicer 2/3 obroka zjutraj in 1/3 zvečer, medtem ko mladiči jedo večkrat na dan v manjših obrokih. Pri prehrani pes potrebuje red. Je naj vedno ob isti uri. Psa vmes med obdobjem rednih obrokov ne hranimo. Tudi sladice in sladkarji z naše mize naj ne dobiva, če želimo, da bo zdrav in živahen. Če pa že dobi kak posladek, mu ustrezno zmanjšajmo naslednji obrok. Psu nikoli ne puščajmo hrane predolgo, največ 10 do 15 minut. Če se je v tem času ne dotakne, mu jo vzamemo in jo shranimo za kasneje. Na voljo naj ima tudi čisto in hladno vodo. Za povečanje teka so na voljo tudi številni vitaminski dodatki in olja (npr. ribje olje). Pravilno hranjen pes ni predebel ali presuh. Koža je zdrava, dlaka svetleča in kuža je živahen.

Praznik občine Mislinja obarvan z gozdno tematiko

Mirko Tovšak

Občina Mislinja ob praznovanju občinskega praznika vedno poskrbi, da je vsakoletno praznovanje tudi obarvano s tematiko, ki je povezana bodisi z zgodovino tega dela gornje Mislinjske doline bodisi z življenjem in delovanjem ljudi na tem območju. Letos so se odločili, da praznovanje obarvajo z gozdno tematiko.

To tudi ni naključje, saj je Mislinja v svoji zgodovini tesno povezana z gozdovi na tem območju. Gozd je Mislinjčanom v veliki meri nudil možnosti za preživetje. Veliko ljudi s tega območja se je preživljalo z deli ob sečnji in spravilu lesa. Na tem območju so pred drugo svetovno vojno in še nekaj desetletij po njej delovali številni lesnopredelovalni obrati, ki so prav tako dajali kruh številnim družinam. Spomnimo se samo mislinjske žage, sodarne, tovarne lepenke, ozkotirne železnice za spravilo lesa v dolino ... Veliko teh obratov je v času ekonomske krize prenehalo s svojim delom, obdržale pa so se nekatere žage in predelovalni obrati v zasebni lasti.

Danes gozdnogospodarska enota Mislinja z velikostjo 7.660 ha zajema gozdove na južnih pobočjih zahodnega Pohorja zgornjega dela Mislinjske doline. Gozdnogospodarska enota Paški Kozjak

Okroglo mizo je vodil župan Šilak; z desne: dr. Jurij Gulič, župan Franc Šilak, Silvo Pritrznik, direktor GG SG, in spec. Milan Tretjak, vodja OE SG ZGS.

obsega gozdove Paškega Kozjaka, Završ in Šentvida na površini 3.525 ha, tako da je skupna površina gozdov v občini Mislinja 11.185 ha. Značilnosti razvoja in delovanja gozdarske stroke na tem območju je tematsko obdelal naš domačin spec. Milan Tretjak v svoji knjižici, ki je bila izdana in na ustrezen način tudi predstavljena Mislinjčanom v času praznovanja občinskega praznika.

V času praznovanja pa so Mislinjčani pripravili tudi okroglo mizo in razgovor z občani ter lastniki gozdov, na kateri so sodelovali tudi eminentni gostje. Poleg župana Šilaka, ki je vodil razgovor, so uvodne referate prispevali še: vodja OE Zavoda za gozdove Slovenj Gradec spec. Milan Tretjak, direktor GG Slovenj Gradec Silvo Pritrznik in dr. Jurij Gulič iz Zavoda za

varstvo narave OE Maribor. Milan Tretjak je v svojem referatu plega zgodovinskega orisa gozdarjenja na tem območju predstavil še druge funkcije, ki jih nudi gozd, od ekološke funkcije varovanja gozdnih zemljišč, socialne funkcije do proizvodno-ekonomske funkcije. Posebej je poudaril, da smo znali v preteklosti na tem delu Slovenije skupaj z lastniki gozdov dobro gospodariti s tem zelenim bogastvom, da pa v zadnjem času ne znamo dovolj izkoristiti teh naravnih danosti pri predelavi lesa. Številni lesnopredelovalni obrati so v času ekonomske krize prenehali s svojim delovanjem, tako da v sedanjem obdobju v veliki meri izvažamo hlodovino v sosednje države, s tem pa z lesom ne dosegamo večje dodane vrednosti.

To razliko tako poberejo tuje firme, zato je nujno, da več storimo na področju lastne predelave lesa. Temu je pritržil tudi znani naravovarstvenik Matjaž Jež, ki sedaj živi v našem domačem kraju, in je dejal, da bi morali tudi sami več postoriti za odpiranje novih lesnopredelovalnih obratov in se ne samo obračati na državo, da nam naj ta pomaga reševati probleme odpiranja novih delovnih mest pri predelavi lesa.

Direktor GG Slovenj Gradec je predstavil podjetje s posebnim poudarkom na ciljnih bodočega razvoja. Povedal je, da se v zadnjem času vse bolj usmerjajo tudi v predelavo lesa in gozdnih sortimentov in da je njihov cilj doseči čim večjo dodatno vrednost pri trženju gozdnih proizvodov. V ta namen nameravajo tudi širiti predelovalne obrate v industrijski coni Otiški Vrh in delovati na področju gradbeništva z vgradnjo čim večjih količin elementov iz lesa. Kot primer dobre prakse je omenil tudi turistični

Spec. Milan Tretjak predstavlja svojo knjžico.

objekt na Kopah, katerega investitor je Občina Mislinja, gradbena dela pa je prevzela njihova firma.

Dr. Jurij Gulič je predstavil večnamensko vlogo gozdov v primeru rezervata Lovrenška jezera. S fotografijami obnove lesenih podnic na pohodniških poteh ob Lovrenških jezerih je obogatil svoje predavanje. Ob tem je omenil, da so Lovrenška jezera edinstven naravovarstveni rezervat, ki ga letno obiše na tisoče planincev in pohodnikov in ga je zato treba dobro čuvati in varovati.

Okroglo mizo so obiskovalci zaključili z ogledom kratkometražnega filma Od drevesa do kolesa, ki so ga posneli člani Društva lastnikov gozdov Mislinjske doline. Film prikazuje izdelavo lesenih koles, ki so se včasih uporabljala za lojtrske vozove, in je dragocen prispevek pri ohranjanju običajev in načinov dela v preteklih obdobjih.

Pestro dogajanje v Mislinji

Marko Krejan

V okviru občinskega praznika Občine Mislinja se je zvrstilo veliko kulturnih, športnih, izobraževalnih ter zabavnih prireditev.

Med drugim je v ponedeljek, 23. junija, potekalo odprtje obnovljene gozdne učne poti Lopan. Enovito sodelovanje Zavoda za gozdove, OŠ Mislinja in Občine Mislinja je omogočilo, da je pot po desetih letih ponovno zadihala. Brez pridnih delovnih rok in prispevkov domačih lesnih obrtnikov seveda ne bi šlo. Pot, ki ima izhodišče tik nad stavbo osnovne šole, je dolga skoraj tri kilometre in je opremljena z informativnimi tablamimi ter klopimi za počitek.

Svečano odprtje učne poti Lopan; z leve: spec. Milan Tretjak, ravnateljica OŠ Mislinja Natalija Aber Jordan, Primož Areh in župan Franc Šilak. Foto: Marko Krejan

Isti večer je na igrišču pod šolo potekal tradicionalni prižig oglarske kope, ki sta ga pospremila Babnikova godba in Ženski pevski zbor Mislinja. Kopo so prižgali mislinjski župan Franc Šilak, Milan

Tretjak in slavnostni gost dr. Jurij Gulič.

Kresni večer se je kljub močnemu deževju nadaljeval s prijetnim druženjem pod šotorom.

Milan Tretjak prižiga kopo. Foto: Marta Krejan

Svoj delež ognja je prispeval tudi župan Franc Šilak. Foto: Marta Krejan

Petje pod šotorom ... Foto: Marta Krejan

Obiskovalci so bili kljub dežju navdušeni nad prireditvijo. Foto: Marta Krejan

Uradni zaključek občinskega praznika je predstavljala svečana seja v soboto, 28. junija, v Veliki dvorani Lopan. Po uvodnem županovem nagovoru so nas z odličnim nastopom najprej razveselili predšolski otroci.

Razveselili so nas otroci.
Foto: Bogdan Slemenik

V nadaljevanju pestrega programa so bila podeljena priznanja zaslužnim občanom in devetošolcem odličnjakom. Na koncu so nekaj spodbudnih in pohvalnih besed spregovorili tudi povabljeni gostje, župani drugih občin.

Občina Mislinja je v preteklem letu dobro izpeljala večino zastavljenih projektov. Občani pa želimo, da bomo imeli prihodnje leto vsaj toliko, če ne še več razlogov za praznovanje.

Podelitev priznanj
Foto: Bogdan Slemenik

Hiška za Rudija Pogovor s Tino

Peter Cesar

Foto: Jaka Cesar

Predstavljamo vam humanitarno zgodbo, ki je plod Tine Mirkac, mlade domačinke iz Šmiklavža. Od ideje do realizacije je speljala projekt "Pomagajmo Rudiju do človeka vrednega bivališča". V torek, 24. 6. 2014, popoldne so krajani hišico predali Rudiju v uporabo.

Od kod ideja za ta projekt?

V našem kraju živi Rudi, ki mu usoda ni namenila popolnega zdravja in enakosti z drugimi, zato si sam ni bil sposoben urediti življenja tako, da bi si ustvaril dostojno bivališče. Ker sem mlada, naivna in polna energije, sem se podala v akcijo. Imela sem to srečo, da sem kot predsednica Vaške skupnosti Šmiklavž veliko sodelovala s sokrajanji in primer, ki smo ga sedaj uspešno pripeljali do konca, je v meni porajal idejo, da poskusim pomagati "malemu človeku" in mu uresničiti sanje, ki se zdijo večini ljudi samoumevne: živeti v normalnih bivalnih pogojih, vrednih človeka dostojno življenje.

Koliko je bila investicija vredna?

Investicija je bila velik zalogaj za vse vpletene, v domek je bilo vloženih več kot 500 ur prostovoljnega dela in več kot

Župan Andrej Čas, Rudi in Tina Mirkac

15.000 EUR v obliki prostovoljnih in donatorskih prispevkov.

Kdo vse je pri projektu sodeloval?

V projekt sem vključila Karitas in Rdeči križ, odzvalo se je veliko donatorjev in seveda sokrajanov.

Kako se počutite sedaj, ko je projekt končan?

Sedaj, ko smo projekt spravili pod streho, se mi je od srca odvalil kamen. Ves porabljeni čas in vložen trud sta s tem poplačana.

Članice in člani Karitasa

Bi se še enkrat lotili podobnega projekta?

Zdaj, ko vem, da je solidarnost med ljudmi zelo velika, bi si upala začeti še s kakšnim projektom.

Veliko ljudi živi v revščini ali potrebuje pomoč, pravi Tina Mirkac, marsikomu se da pomagati, le skupaj je treba stopiti, zbrati pogum in slediti načrtanemu cilju.

Ob Suhodolnici smo se družili

Tatjana Krejan Košan

Foto: Prima Foto

V marcu 2014 je izvajalec regulacije na Suhodolnici, VGP Drava Ptuj, začel z deli in v štirih mesecih z mnogimi podizvajalci precej preoblikoval strugo vodotoka. V tem času je bilo po njihovih ocenah iz struge odpeljanih dobrih 20000 m³ naplavin, kar predstavlja skoraj 1500 naloženih velikih tovornjakov.

Dela so se izvajala z očmi nas stanovalcev ob Suhodolnici hitro in strokovno, brez večjih zapletov. Na levi brežini sta nastali nova urejena pešpot in kolesarska steza, v samo strugo pa je dodanih mnogo elementov, ki bodo doprinesli dobremu počutju vodnega življa.

Sprehodili smo se po novi pešpoti; na levi župan Andrej Čas v pogovoru s Tatjano Krejan Košan

Stanovalci z levega in desnega brega Suhodolnice smo se ob zaključku regulacije, tako kot ob poplavah, zopet združili in ob državnem prazniku 25. junija 2014 priredili srečanje. Četrtni skupnosti Štibuh in Stari trg-mesto sta povabili podjetja in posameznike ob vodotoku, da pomagajo pri organizaciji druženja, in uspelo je. Gospodinje so spekle razne sladke dobrote, ki smo jih na pohodu ob Suhodolnici z užitkom pokušali. Gasilci PGD Stari trg niso nepogrešljivi samo v poplavah, tudi tokrat so nam pomagali pri organizaciji in za vse udeležence pripravili pogostitev z odličnimi pleskavicami. Poleg župana MO SG Andreja Časa je bilo na prireditvi tudi precej občinskih svetnikov. Kulturni program je prispevala vokalna skupina Rute.

Kulturni program je prispevala vokalna skupina Rute.

Tudi tokrat ob Suhodolnici nismo bili čisto "suhi", vendar je veliko udeležencev pohoda dež pregnalo, tako kot smo združeni v zadnjem letu prigarali sanirano strugo. Kar precej domačinov se je odzvalo povabilu, da pridejo na druženje z

izvirnimi in domiselnimi pokrivali za zaščito pred soncem ali pred dežjem.

Hvala vsem, ki ste pripomogli, da nam je prijetno druženje uspelo.

Zlati mali maturanti v Podvelki

Mag. Jože Marhl

Nekdanje učenke in učenci Osnovne šole Podvelka so proslavili zlati jubilej zaključka osnovne šole, ki

je bil davnega leta 1964. Zbrali so se pri njihovi že preko sto let stari šolski zgradbi, ki danes služi drugim namenom, in tu obujali lepe spomine na osnovnošolske dni.

Prijetno druženje so nadaljevali v bližnji restavraciji. Jubilejnega srečanja so se udeležili tudi razrednik zlatih jubilarov France Planteu, profesor slovenščine, učiteljica angleščine Lojzka Kovše, učitelj

matematike Adi Lesjak in učiteljica tehnične vzgoje Marija Brunšek. Razrednik je med drugim v razgovoru poudaril: "To so bila najlepša leta v moji pedagoški praksi. Učenci, ki so v večini prihajali iz revnejših družin, so bili skromni in dobro vzgojeni. Takšnih učencev nisem več srečal kasneje pri svojem pedagoškem delu." Ob zaključku so si obljubili, da se bodo v prihodnje pogosteje srečevali.

Zlati mali maturanti z učitelji in razrednikom Francetom Planteuom (sedi drugi z leve).

Dan koroških policistov

Franc Areh

28. junij je dan policistov in policijskih veteranov Koroške. Že 21. junija je v Šmartnem potekal turnir v nogometu za pokal Željka Ernojiča, ki je s svojima sotovarišema, tedaj še miličnikoma, Bojanom Štumbergerjem in Marjanom Dobelškom padel na mejnem prehodu Holmec.

26. junija so koroški policisti veterani skupaj z župani in predstavniki raznih organizacij položili vence na obeležja na mejnem prehodu Holmec ter v parku pri bolnišnici. Prav tako pa so obiskali grobove obeh padlih miličnikov ter tudi grob padlega pripadnika takratne teritorialne obrambe, Vincenta Repnika. In prav ta dan, 26. junij, so si policisti izbrali za svoj dan. Slavnostna proslava je potekala dan kasneje, 27. junija, na Legnu pri Slovenj

Srečanje policistov in policijskih veteranov Koroške je pozdravil mislinjski župan Franc Šilak.

Gradcu, kjer je bil slavnostni govornik župan občine Mislinja Franc Šilak. Na proslavi so podelili tudi visoka priznanja. Srečanja so se udeležili predstavniki in župani koroških občin. Po proslavi pa je

sledilo družabno srečanje na prireditvenem prostoru, v vasici pod pohorskimi gozdovi s pogledom na Uršljo goro.

Rodbina Smrečnik na prvem romanju na Brezje

Ivan Rus

Z ženo sva bila zelo počaščena, da naju je velika družina Smrečnik povabila na romanje na Brezje. Romarjev nas je bilo kar petdeset, pisana družčina od najstarejšega deda Vlada, ki jih ima že triinosemdeset na grbi, do nekaj mesecev stare pravnukinje.

Večine romarjev nisem poznal. Bili so otroci Vlada Smrečnika: Dragica, Cilka, Ivica, Simona in sin Vinko z možmi in ženami, vnuki in pravnuki. Idejo za romanje so dobili ob praznovanju osemdesetletne stare mame Bernarde. Sklenili so, da bodo šli na romanje vsako leto enkrat v želji, da bi postalo tradicionalno.

Za dlje časa smo se ustavili na Trojanah. Tu smo imeli "mizico pogrni se", ki se je šibila pod različnimi dobrotami; rogljiči, rulada, polnjena z banano, potica z orehi, meso iz *tunke* in druge dobrote so se bohobile na njej. Postregli so nam tudi s kavico, kakavom in mlekom. Rogljiči so bili tako slastni, da takšnih že dolgo nisem jedel. Medtem ko smo se mastili z

Na Brezjah

dobrotami, je pravnuk Urban raztegnil svojo *frajtonarico*, zet Mirko je pihal v klarinet in nekdo je ubiral strune kitare.

Po skoraj polurnem postanku smo nadaljevali pot proti Brezju. Med vožnjo po avtocesti je Danica prebrala zgodbo o zakoncih Smrečnik, o tem, kako sta se spoznala ded Vlado in babica Bernarda. Zgodbo je recitala res mojstrsko in doživeto. Nekaj pred deseto uro smo prispeli na Brezje in takoj odhiteli v cerkev

Marije Pomagaj. Tu so oznanili, da se bere maša za rodbino Smrečnik. Po maši smo naredili še "gasilsko" sliko pri kipu bivšega papeža Janeza Pavla II.

Nato smo se odpeljali v Podbrezje, kjer smo si privoščili okusno kosilo. Če si na Brezju, moraš seveda obiskati tudi Bled. Prav to smo storili tudi mi. Zadržali smo se ob obali jezera in občudovali divje race in labode. Pihal je lahen veter in bilo je kakor na morju. Po skoraj dvournem posedanju

ob jezeru smo se vrnili k avtobusu, kjer je zopet bila na mizi jedača in pijača. Pivo iz hladilnika je pogasilo žejo marsikoga. V avtobusu nas je s pijačo pogostila Simona, ki je ravno takrat slavila svoj osebni praznik. Morali smo se posloviti od bisera naše prelepe dežele z vzkliki, da se bomo še vrnili in občudovali to podobo raja.

Tudi na poti domov smo se ustavili na Trojanah, kjer so si nekateri kupili znamenite trojanske krofe, otroci pa so se posladkali s sladoledom. Pravnuk Urban je zopet raztegnil svoj meh ob spremljavi klarineta in kitare, ki jo je igral mlad fant.

Jubilejna izdaja avtobusne vozovnice

Izlet v Logarsko dolino

Ivan Rus

Skupina za samopomoč "Vrtnica" iz Pameč je bila letos zadolžena, da organizira izlet. Odločili smo se, da obiščemo Logarsko dolino, biser Slovenije. Tu je narava še neokrnjena in zrak je čist, saj tam nimajo nobene industrije. Pridružili sta se nam skupini "Jesen" iz Dovž in "Sreča" iz Slovenj Gradca.

Malo po sedmi uri zjutraj nas je v Pamečah vstopilo v minibus, last podjetja "Miki prevozi", osem potnikov, v Slovenj Gradcu se nam jih je pridružilo pet in v Dovžah štirje. Naša pot je držala preko Velenja in Nazarij v Solčavo. Tu nas je pričakala prijazna vodička Nuša. Razkazala

predstavitve, predavanja, seminarje, delavnice, gostujoče razstave in manjše kulturne prireditve.

Center "Rinka" je namenjen ljudem in organizacijam z idejo in željo po podjetniškem ustvarjanju, medgeneracijskem druženju in ohranjanju dediščine, ki dajejo pomemben impulz trajnostnemu razvoju Solčavskega. Nedaleč od tega centra stoji na hribu velika cerkev Marije Snežne. Ker je bila zaklenjena, smo si ogledali samo njeno zunanost.

Iz Solčave smo se odpeljali do osrčja Logarske doline. Ogledali smo si Črno, drugi izvir Savinje. Izpustili nismo niti slapa Palenka, po katerem pozimi, ko je zaledenel, plezajo drzni plezalci. Z velikim zanimanjem smo si ogledali učno krožno pot, kjer rastejo raznovrstne rastline.

S praznim želodcem ni lahko hoditi okoli, zato smo se z okusno hrano okrepčali v penzionu Razpotje. Krona našega potovanja pa je bil obisk slapa

Maj in dan mladosti 2014

Toni Štrigl

Tradicija je nekaj, kar je vredno spoštovanja in negovanja, in 25. maj, dan mladosti, je naša tradicija. Zbrali smo se, kakor vsako leto, ob tem prazničnem dnevu: vsi mladi, kakor tudi malce starejši mladinci, ki se tega dne spominjamo še iz svoje mladosti.

Tudi letos je nas na začetku prireditve, ko smo se začeli zbirati v Kotljah pri Baru pod Uršljo, ali pri Marjetki, kakor ji ljubkovalno radi rečemo, presenetila množica ljudi, saj se nas je zbralo kar dvesto. In se je začelo, najprej s kulturno-umetniškim programom, v katerem so sodelovali pevski zbor Ajda, harmonikar in naša častna četa s prapori ter nadaljevalo, seveda, z glavnim gostom prireditve, maršalom Titom, ki je vse povabil na smučarsko kočo, kjer se je letos odvila glavna prireditev. Po pojedini, ki jo je pripravilo Mesarstvo Pavše, in po odžehanju, za kar se iskreno zahvaljujemo Marjetki in Mirku Kašniku, smo v koloni vozil vseh vrst in obdobjih krenili proti Brdinjam, Javorniku, trgu, vse do Čečovja, kjer so nas pred barom Apoteka pričakali še drugi ljubitelji dneva mladosti. Ponovili smo koteljski scenarij in si ob zvokih tradicionalne glasbe izmenjevali svoje poglede na preživeto mladost in sedanost. Obiskali so nas tudi prijatelji motoristi iz Prekmurja in nam zaželeli veliko sreče s to prireditvijo, ki postaja iz leta v leto odmevnejša. Nato pa smo skupaj odšli do Smučarske kočice, kjer se je odvijala glavna prireditev. Na lepo pripravljenem prireditvenem prostoru so nas pozdravile zastave vseh naših zaveznikov v boju proti nacistom in fašistom, potem pa se je začelo plesati, peti in igrati tja do večera. Ob tej

Pod slapom Palenkam

nam je večnamensko središče za trajnostni razvoj Solčave. To središče povezuje različne dejavnosti za trajnostni razvoj območja in ustvarja nove razvojne možnosti. Osrednjo celico predstavlja večnamenska dvorana za multimedijske

Rinka. Njegov mogočni pad v globino je pritegnil le najbolj vztrajne med nami.

Polni prelepih vtisov smo se vrnili domov in že me obhaja radovednost, kam se bomo podali prihodnje leto. Slovenija je ena sama Logarska dolina, tako lepa je!

Kakor zapoveduje tradicija, smo na koncu odkrili doprsni kip maršala Tita, ki bo lastnika Nestija in njegovo ženo spominjal na ta dan mladosti, ki še vedno živi v nas. Stvari, ki se jih človek rad spominja v srcu, zob časa ne more izbrisati. In prav je tako. Kaj nam bo pa prineslo naslednje leto? Pa se dajmo presenetiti, vemo samo, da je tradicija še kako lepa stvar in dan mladosti še posebej. Ostanite pozitivno naravnani!

Črnjanska županja mag. Romana Lesjak
v družbi Gvida Garbusa in
Tonija Štrigla

priložnosti bi se rad zahvalil KUD Prežihov Voranc za prikaz koroških plesov, pevcem zbora Ajda, vsem harmonikarjem in še posebej maršalu Titu, ki ga je originalno odigral naš gozdar Milan, ki je vso množico zabaval s svojim govorom. Še posebej se je prikupil ljudem, ko je povedal, da bi danes bil goli otok premajhen za vse te naše falote in tajkune, ki so nas oropali dostojnega življenja, mladini pa uničili sanje o boljši prihodnosti.

Na Smučarski koči
pod Uršljo goro

Od Apoteke na Čečovju smo šli proti "Smučkoči"

Dopolnjen šolski sadovnjak

Vančy

20. junija je bilo v tednu ljubiteljske kulture organizirano svečano odprtje dopolnjenega šolskega sadovnjaka v Dravogradu. Gotovo se boste vprašali, kako dopolnjenega. Da, saj ima ta šolski sadovnjak Sadjarsko društvo Dravograd že štiri leta.

Sprva so urejali zemljišče, ki jim ga je podarila Občina Dravograd v upravljanje. Gradbiščno parcelo, ki leži med Elektrarniškim naseljem in v neposredni bližini osnovne šole Neznanih talcev Dravograd, je bilo treba zemeljsko urediti, nato so ta vrt, ki služi predvsem za vzgojo mladih šolarjev sadjarjev ogradili in zasadili s prvimi sadikami sadnega drevja. Tu se vzgajajo mladi sadjarji, ki pod strokovnim mentorstvom predsednika Avgusta Verhnjaka in starejših prijateljev sadjarjev nabirajo svoje prve praktične izkušnje. Vrt je strokovno postavljen in v njem so že lepa mlada drevesa, ki s svojimi plodovi razveseljujejo: starejše, da so njih napotki pravilni, mlajše pa, ker njih delo in trud nista zaman.

Letos so postavili še lepo majhno

Brez skrbi, dravogradska županja Marijana Cigala zna posaditi drevo.

leseno hišico za shranjevanje potrebnega sadjarskega orodja. Pred njo so postavili dve klopici in mizo, zraven pa napeljali še vodo in izdelbli leseno korito.

V času, ko praznujemo teden ljubiteljske kulture, je županja Marijana Cigala simbolično posadila domače drevo, jablano stare sorte grafenštajn. To jablano so že vzgojili kot podlago na svojem sadnem vrtu, cepil pa jo je učenec Domen.

Ob tej svečanosti je na flavto zaigrala Tina Verhnjak, na harmoniko Domen in na druge instrumenta ansambel Diatoniki. Sadjarji so poskrbeli za kmečke dobrote,

in kot se spodobi, so točili tudi domačo avtohtono pijačo "mošt".

Predsednik Avgust Verhnjak se je zahvalil županji za prisotnost in simbolično posaditev jablane, posebej pa še za vso podporo, ki jo Sadjarskemu društvu nudi kot županja in predstavnica Občine Dravograd.

Skupno smo si ogledali bujni sadni vrt, v katerem lepo rastejo jablane, hruške, pečkarji in grmovnice, bujno in polne lepo dozorelih plodov. V posebnem kotičku pa mladi vzgajajo sadike, ki so jih že uspešno cepili sami.

Mokrišče

Mateja Uršnik

Radovedni, kot smo, smo se z otroki eno vroče nedeljsko popoldne odpravili peš do Blatnikovega mokrišča na Vrhah, ki je opredeljeno kot območje Natura 2000.

Tam rastejo močno ogrožene močvirske orhideje, imenovane Loeselove

Širokolistni munec na mokrišču na Vrhah spada med ogrožene vrste.

Lovro, Hana, Nina in Jan se hladijo pri potočku na Blatnikovem mokrišču.

grezovke, orhideje navadne močvirnice in še nekaj redkih rastlin. Med ogroženimi vrstami rastlin pa je tudi širokolistni munec, ki je pravkar v razcvetu in je pobelil lep del mokrišča. Orhideje sicer

nismo našli nobene, ker so najbrž že odcvetele, smo pa vseeno uživali v ostalih naravnih lepotah, ki jih je ogromno na dosegu oči, če jih le hočemo videti.

Ojstrica praznuje

Zaključek kiparsko-slikarske kolonije

Vančy

Ojstrica je idilična gorska vasica, ki leži na približno 1000 metrih nadmorske višine. Na sredi sta cerkva sv. Janeza Krstnika in šola, okoli pa so posejane posamezne kmetije.

Leži na severnem hribu nad reko Dravo in Dravogradom, nekoliko višje je še Planinski dom Košenjak, izhodiščna točka za pohod na vrh Košenjaka. Vasica je že od nekdaj znana po lepih domačijah in trdnih gospodarjih, ki pogumno vztrajajo na tem koščku naše lepe domovine, ki je za planince in pohodnike nedvomno pravi raj, za preživetje pa se je tod treba že veliko bolj potruditi. Zadnja leta postaja še posebej prepoznavna po svoji aktivni vaški krajevni skupnosti. Krajanje se radi družijo ob krajevnem prazniku 24. junija, ko goduje njih farni patron sv. Janez Krstnik. Poleg lepih kmetij in Košenjaka pa zadnja leta postajajo prepoznavni po svojih veseloigrah, ki jih prireja njihovo kulturno prosvetno društvo Kimperk teater pod vodstvom Robija Plimona in duhovnim mentorstvom župnika Igorja Glasenčnika. Kimperk teater je predstavil zopet dve novi veseloigri.

Po zaključku sv. maše in procesije je potekala še blagoslovitev letos štirih novo izdelanih lesenih skulptur – muzikantov. Ja, Kimperk je že včasih slovel po dobrih muzikantih in godbi na pihala, tako da je kar prav, da so jim postavili te skulpture, ki so jih izdelali na kiparsko-slikarski koloniji. Ta je še četrtič zapored potekala pred tem praznikom od 16. do 22. junija. Svoje izdelke so umetniki predstavili javnosti na ogled.

Na pogovor o tej koloniji sem povabil predsednika prosvete na Ojstrici Robija Plimona:

"Kot je že znano, ni naključje, da si je pred kakšnim desetletjem postavil vikend tu na našem področju Franjo Marošek in v sodelovanju z njim in njegovimi prijatelji umetniki se tu na Ojstrici na veliko kipari, pa tudi lesa imamo v izobilju." (smeh)

(Franjo je vodja sekcije kiparjev in likovnikov Dravograd, op. p.)

Res, po Ojstrici je že ob prihodu vidna bogata kiparska prisotnost, saj je pred šolo, pred cerkvijo, pri Treh križih in na Košenjaku postavljenih veliko lesenih skulptur.

Na 1. koloniji so kiparji kparili na temo "Značilni liki Kimperžanov", letos na 4., pa je bila aktualna izdelava ljudskih glasbenikov z instrumenti.

Kiparji v družbi s slikarji, ki so se koloniji pridružili zadnja dva dneva, ker je njihova tehnika izdelave vendarle drugačna od kiparske.

"Letos je potekala od 16. do 22. junija 4. kiparsko-slikarska delavnica na kmetiji pri Srebniku. Tu so te dni pridno delali in ustvarjali štiri kiparji, zadnja dva dni pa so se jim pridružili še slikarji. Kiparili in slikali so čez dan, na večer pa so jih pa domačini povabili na svoje kmetije, kjer se je nadaljevalo druženje, seveda pa so jim postregli še z večerjo. Prespali so pa v Planinskem domu Košenjak. Kiparili so umetniški vodja Franjo Marošek, Rudi Novak iz Mežice, Helmut Krajger iz Avstrije in domačin Rajko Gracej, ki je zaposlen na Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec. Vsako leto si kiparji zadajo novo temo, letos so bili to godbeniki, ki so nekako tudi simbol našega kraja."

Ob poteku blagoslovitve so se kiparji umetniki predstavili ob svojih kipih, tako smo lahko še bolj nazorno videli, kdo je avtor. Slikarji so imeli svoja dela predstavljena na skupnem prireditvenem prostoru.

Vsem je ob zaključku županja občine Dravograd podelila priznanja. Druženje je ob ogledu novih veseloiger in s pogostitvijo potekalo še pozno v popoldne. K veselemu druženju je gotovo v veliki meri pripomoglo tudi lepo poletno vreme.

Majhna gorska vasica, a veliko lepega in dobrega plemeniti naše lepe spomine!

Glasba, moje veselje – moje vse

Lojze Rožič

Vančy

Foto: Zdenko Kupčič

Gornji naslov gotovo dobro oriše Lojzeta Rožiča. Mogoče bi še bolj zvenelo le še "Glasba in jaz sva eno". Lojze je mojster v svetu glasbe, še posebej mu je pri srcu igranje na harmoniko, *frajtonarico*, je pa tudi učitelj igranja na harmoniko, vodja več ansamblov in mentor številnim mladim glasbenikom, ki si šele utirajo pot v glasbo.

Pa sva ga z Zdenkom šla obiskat, jaz, da malo opišem njegov bogat glasbeni opus, Zdenko pa, da poslika njegove številne pokale in čez celo steno izobešena priznanja, ki jih je dobil na številnih koncertih in za glasbene dosežke. Posebno pozornost pa zaslužijo njegove harmonike, ki jih ima poleg ostalih starih instrumentov v svoji glasbeni sobi razstavljenih več kot trideset. Ima tudi originalno Lubasovo harmoniko, kakršne so med prvimi v Sloveniji sestavljali v delavnici v Dravogradu. Najstarejša harmonika je še iz davnega leta 1876 in je bila kupljena v Slovenj Gradcu.

Ob najinem prihodu so imeli glasbeniki ansambla Trio gasilec ravno vaje pri njem. Najin obisk se je odvijal malo pred njegovim tradicionalnim Alojzijevim koncertom, ki so ga letos v Dravogradu pripravili že osemnajstič zapored. O tem koncertu le nekaj besed na kraju tega prispevka, več in bolj obsežno ga bo opisala Milena. Moja naloga pa je, da predstavim Lojzeta *muzikanta*.

Lojze že več kot 70 let igra harmoniko, najraje *frajtonarico*. Je pa tudi vodja več

glasbenih skupin. Njegova stalna skupina je planinski ansambel Stare sablje, pri katerem poleg glasbenikov pojeta Joži in Jožica, ki je obenem predsednica sekcije. Jožica poleg petja nastopa s skupino Cviterških deklet z različnimi skeči na prireditvah. V sestavi samih harmonikarjev nastopajo še Ansambel harmonikarjev ter Trio gasilec.

Posnetih ima 12 samostojnih zgoščenk in dve z ansamblom Stare sablje. Uglasbil je več kot 180 skladb. Na turistični ponudbi Na flosu na Dravi igrajo njegove Pod cvetočo lipico, Na Košenjaku sem jo srečal, Lepa moja Koroška in Prišla bo pomlad.

Malo sva še v šali pokramljala in sem ga vprašal, kako je kaj ponosen na svojega sina glasbenika Boštjana Konečnika. "Nekaj je že gotovo vsajeno z geni, a pri glasbi je najpomembnejša vaja, veliko vaje in veliko igranja, še posebej če želiš prodreti s

svojimi skladbami, da se primejo in 'usedejo'. Seveda sem ponosen nanj in vesel njegovih uspehov!"

In že je bil ves v svojih načrtih za bližnji Alojzijev koncert, ki se je odvijal v nedeljo, 22. junija, na turistični kmetiji pri Klančniku v Podklancu. "Veš, rad bi, da bi sodelovalo čim več nastopajočih, posebej pa še rad ponudim možnost mladim, da se preizkusijo v javnih nastopih. Kajti tak javni nastop na odmevni prireditvi je čisto nekaj drugega, kot so vaje."

Tako sem spoznal, da Lojze ni le samo glasbenik, ampak je predvsem še dober mentor, ki ima široko odprto srce za mlade glasbene ustvarjalce in da rad možnost še mladim, ki se trudijo.

V svojih načrtih za naprej mi je zaupal svoja prizadevanja. "Da bi se v Dravogradu na prireditvenem prostoru, imenovanem Lukna, postavilo spominsko obeležje – kipec harmonikarja v spomin na prvo tovarno Lubasovih harmonik *frajtonaric* v Dravogradu. Rad bi, da bi se za promocijo koroških občin izdelale harmonike za vseh 12 občin, in sicer vsaka v barvi posamezne občine, v njenem mehu pa bi bil izdelan njen grb."

Obljubil je še sodelovanje vsem, ki ga bodo povabili na svoje prireditve. Posebej pa so Stare sablje redni spremljevalci literarnih nastopov društva Beseda v Dravogradu, katerega član sem tudi sam, in sem mu rad obljubil, da bo tako tudi v prihodnje!

Z Zdenkom sva mu zaželela še veliko novih viž. Za popotnico nama je še zaigral ansambel Trio gasilec eno poskočno za na pot in moram priznati: z *muziko* gre veliko hitreje kot pa "na suho peš", he he.

V zbirki jih ima več kot desetkrat toliko.

Alojzijev koncert pri Klančnikovih

Milena J. Cigler

Foto: Vančy

Koncerti Alojzijev so postali v Dravogradu že tradicija. Toda veliko bolj sproščeni so, kadar so zunaj in ne v zaprtih prostorih. Klančnikovi so bili letos tako prijazni, da so organizatorjem ponudili svoje prostrano, lepo urejeno dvorišče.

Tisti dan, bila je nedelja, 22. junij, me je bolela noga in nisem vedela, ali bi šla na koncert ali ne. Pa sem se odločila, da vseeno grem, saj sem lahko pričakovala zanimive in vesele stvari – pesmi in šale.

In res! Ko sem prišepala na dvorišče Klančnikovih, me je Jože, "vrhovni šef" Klančnikove *familije*, zbadel, da sem zelo zgodnja. Neka deklica je namreč že vlekla harmoniko in korajžno pela zraven. To je bila Kaja Završnik. Ker sem toliko zamudila, sta mi dogajanje pred mojim prihodom opisali Jožica Heber in Martina Cigler, ki sta program povezovali.

V uvodu je ansambel Stare sablje zaigral in zapel dve svoji pesmi: Na Košenjaku sem jo srečal in Lepa moja je Koroška. Stare sablje so vam bralcem Viharnika že dobro znane, zato jih ne bom posebej predstavljala. Otroci iz vrtca Črneče so se pod vodstvom vzgojiteljice Anice Filip predstavili s pesmico in plesom. Tudi Cviterška dekleta so že stalnica na javnih prireditvah. Vsestransko so nadarjena, posebno Janja, ki igra tudi harmoniko in poje. Piše tudi pesmi in jih

Nastopajoči

recitira. Nato je nastopil ansambel Trio Gasilec. Fantje so doma z Raven in Dravograda. Tudi Sitarjeva deklica Danaja je potegnila harmoniko. Da, kar veliko talentov vznikaja v naši občini.

Jožica Heber je na kratko predstavila Janka Lapuha. Nekdaj je bil operni pevec v operi v Gradcu, izvira pa iz Trsta. Po poti je nama z Martino predstavil svojo zapleteno življenjsko pot. Janko je zapel dve pesmi: Deklica vstani in En starček je živel.

Naj omenim, da je prijazna in nasmejana Klančnikova gospodinja Marijana ves čas pridno zalagala goste, ki so se potili na soncu; saj jo vsi poznamo in vemo, da vedno veselo razpoložena in to z

nalezljivim smehom širi tudi v okolico. Zato je zelo priljubljena. Prav tako pa tudi *virt* Marko, ki je nadarjen igralec v amaterski dramski skupini Črneče.

Slavko Linasi je bil osrednja zvezda koncerta, vendar se ni preveč rinil v ospredje, ampak je skromno poslušal, kaj so govorili o njem. Preberite si intervju z njim. Nastopili so še: Neja Krenker z umetniškimi vodjem Alojzem Rožičem, naš priljubljeni predsednik LKD Beseda Janez Jurič, Lidija Vinšek, ki je "razburkala" moški del občinstva, Rompompom, Polžki in Alja Škrube na citrah.

Slavljenec letošnjega Alojzijevega koncerta

Slavko Linasi

Milena J. Cigler

Foto: Vančy

Na Koroškem je tradicija kmetovanja že zelo stara. Kmetije prehajajo iz roda v rod. Malo pa je takih kmetov, ki bi začeli iz nič. In zato je slavljenec Slavko Linasi tako poseben. Prevzel je povsem zaraščeno zemljišče s podrtimi in napol podrtimi stavbami in iz vsega tega postavil lepo domačijo.

To je res podvig, ki zahteva nadpovprečno pridnost in vztrajnost. Zato smo ga izbrali za slavljenca letošnjega Alojzijevega koncerta.

Gospod Slavko, živite v Slovenj Gradcu, kajne?

Točno rečeno sem iz Podhomca, to je vas pri Šmartnem pri Slovenj Gradcu. Ta kmečka vasica je včasih štela osem hiš, zdaj pa je tam veliko naselje.

Kdo vas je spodbujal in vam vлил veselje do kmetovanja?

V mladosti so to seveda bili starši, saj smo otroci pomagali pri vseh domačih opravilih. V šoli pa smo bili ločeni kmečki in mestni otroci ...

Kam ste odšli po končani šoli?

Zaposlil sem se na takratni žagi v Slovenj Gradcu. Potem je seveda sledilo

služenje vojske v JLA, po odsluženju vojaščine pa sem iskal službo. Dobil sem jo v tovarni Kos v Slovenj Gradcu, nakar sem dobil življenjsko ponudbo: službo v Tovarni usnja v Slovenj Gradcu in tam sem ostal do upokojitve. Ženo Katarino sem spoznal v Slovenj Gradcu, kjer je delala v takratni Novi opremi. Poročila sva se leta 1966, si ustvarila družino in zgradila hišo. Vse, kar bi si lahko želel, a mene pa je ves čas nekaj preganjalo: rad bi kmetoval.

Kdaj in kako ste izvedeli za kmetijo Kurejevo v Črneški gori?

To je posebna zgodba. Ko sem zvedel za to kmetijo, sem želel ženo presenetiti in sem se na tiho udeležil dražbe, saj sva vsa leta varčevala v ta namen. Na dražbi sem uspel in potem sem ji dokument o tem prinesel domov in presenečenje je bilo res veliko. Skoraj ni spravila glasu iz sebe. Najine sanje so se uresničile. Bila sva

vesela, a vedela sva, kakšno garanje naju čaka. Dela se nikoli ne bojim in znano je, da ne maram lenuhov.

Na posestvo ste danes lahko ponosni. Kako ste začeli z obnovo?

Najprej smo začeli graditi novo hišo, da smo imeli kje prebivati, potem smo zgradili hlev in nabavili živino. Začeli smo čistiti pašnike in tako naprej. Vendar ne gre za to, da bi se hvalil, povedati želim le, da sem uresničil svoje sanje, kar lahko naredi vsak z voljo in delavnostjo.

Kakšni so načrti za naprej?

Kmetijo sem že izročil hčerki Zdenki in zetu Igorju. Imata veselje do kmetovanja in sta pridna. Mi pa pomagamo po svojih močeh. Z ženo zdaj lahko greva mirno na dopust, kmetija je v dobrih rokah. Tudi v hribih se da preživeti. Vedno sem bil ponosen, da sem kmet.

Kaj pa konjički?

Dobesedno: konje imam posebno rad in čebelarjenje mi je v veselje. To so moji hobiji, dokler mi bo zdravje dopuščalo!

Jožica Heber je na Alojzijevem koncertu Slavku Linasiju podarila posebno nagrado.

Hvala za pogovor, Slavko!

Iz Podgorja v Rim

Leopold Korat

Vsi na tem svetu smo romarji. Posebne vrste pa so tisti, ki si izberejo neki cilj in gredo obiskat cerkev, kapelo, svete kraj. Že nekaj let naša župnija sv. Urha v Podgorju pripravlja daljša romanja v katero od znanih svetišč. Lani smo bili v Pragi, Brnu in Velehradu. Že takrat je padla želja in odločitev, da bi letos potovali v Assisi in Rim.

To smo storili sredi letošnjega junija. Prvi dan smo se ustavili v mestu Assi, za katerega pravijo, da je eno lepših mest v Italiji. Tu je bil doma in tu je svoja redovniška leta dopolnil sv. Frančišek. Obiskali smo cerkev, kjer ležijo njegovi posmrtni ostanki. Obhodili smo vrt, kjer rastejo vrtnice brez trnja. Tam je tudi kip svetnika. Na njegovih rokah še danes gnezdijo grlice (sv. Frančišek je tudi zavetnik ekologov, saj je sam imel zelo rad naravo, ptice in druge živali; srečal se je celo z volkom, kot pravi legenda).

Drugo jutro smo obiskali cerkev Marije angelske (Porcijunkola). To je kraj, kjer je sv. Frančišek umrl. Odpeljali smo se proti Rimu. Najprej smo si ogledali Spomenik združene Italije, nato Forum romanum in druge cesarske forume, Kolosej in Konstantinov slavolok, vse do bazilike sv. Pavla izven obzidja. Tu smo imeli sveto mašo.

Del skupine 51 romarjev pred cerkvijo sv. Petra v Rimu

Tretji dan smo si ogledali Kalistove katacombe na Via Appia Antica. Mimo cerkvice Quo vadis Domine smo se odpeljali proti centru mesta. Tam smo videli Panteon, Piza Navone in proti večeru še Španski trg (znan po svojih rožah, ki pa jih v času našega romanja ni bilo). V nedeljo zjutraj smo se mimo straže, papeževе garde, podali v Vatikan. Ogledali smo si notranjost Petrove cerkve in se sprehodili mimo Pieta ter mimo grobov sv. Janeza XXIII. in sv. papeža Janeza Pavla II. Od tukaj je ena skupina odšla na kupolo na cerkev (najprej z dvigalom potem pa še 330 stopnic do vrha). Po čudovitem razgledu na mesto z vrha cerkve sv. Petra

smo se vrnilo na trg pred cerkvijo. Ob 12. uri se je prikazal na oknu stanovanjske zgradbe sveti oče, papež Frančišek. Ogromna množica je zavalovala kot žito v vetru. Trg je bil poln romarjev in turistov, ki so papeža navdušeno pozdravljali. Sam pa je v svojem slogu prijaznega moža molil, povedal nekaj pozdravnih besed in vsem navzočim podelil svoj blagoslov.

Od tega srečanja smo se polni lepih vtisov in novih želja vrnilo proti domu, kamor smo prišli v ponedeljek ob eni uri ponoči. Že drugi dan smo pregledovali fotografije in delali načrte za prihodnje leto. Če bomo zdravi, se bodo tudi uresničili.

Žabngradc 2014

Mateja Uršnik

Lepo je, če se ljudje družijo. Ker dandanes vsi neizmerno hitimo in ves čas tarnamo, kako ni *cajta* za to in ono, smo v Žabngradu veseli, da se je prijel naš vsakoletni piknik in se lahko en dan v letu vsa vas povesele in naučije klepetanja za nazaj in naprej.

Ta dan imamo vsi vaščani, sedanji in tudi nekdanji dovolj *cajta* za druženje. Letos nas je organizator Matjaž presenetil in naredil čisto pravi *šank*, ki bo sedaj vsako leto romal tja, kjer bo piknik. Vsakič namreč že za naslednje leto določimo organizatorja, da ima ta dovolj *cajta* za organizacijo. *Šank* bo tako nekakšen prehodni pokal naših vaških družin in je izdelek iz borovega lesa, ki ga najbrž ne bi bilo, če ne bi bilo žledoloma.

Na pikniku se po navadi dobro je. Tudi na našem je tako, saj se že od zgodnjih dopoldanskih ur s pomočjo glavne vaške "kisloužupne" kuharice Nade kuha kislja juha. Ko je na vrsti žar, pa vskočijo moški. Na srečo imamo v vasi mesarja Frančka, ki v svoji mesnici pripravi vse potrebno in poskrbi za dobrote z žara. Ker pa nas je bilo veliko, sta priskočila na pomoč še "žarmojstra" Boštjan in Primož, da je bilo vse čim prej pečeno. Ugotovili smo tudi, da imamo v vasi dobre slaščičarke, saj je bilo na pretek peciva vseh vrst. Popoldan je kar prehitro minil, nujno je bilo treba

Žabngradčani se radi družimo.

Kislja juha se kuha.

Letošnji organizator Matjaž je poskrbel, da smo imeli tudi *šank*.

narediti še skupinsko sliko, preden so nekateri začeli odhajati domov. Najprej seveda tisti, ki imajo majhne otroke. Lepo je pogledati skupinsko sliko z veselimi obrazi in lepo je videti na sliki toliko otrok – tako se za populacijo našega Žabngradca v prihodnje ni bati.

Pa še to. Če se sedaj, ko ste prebrali ta članek, sprašujete, kje je ta Žabngrad, naj vam zaupam: to je pri tisti cerkvi na Vrhah, kjer je zvonik malo nagnjen postrani. Sedaj sem prepričana, da ste se nasmehnili in si rekli: "Ja, to pa vem, kje je."

Žabngradčani se takole srečamo vsako leto.

Legenske gasilke

Franc Areh

Leta 1946 je bila na Legnu ustanovljena prva ženska gasilska desetina, ki pa je bila tudi prva ženska desetina v takratni državi SFRJ. Rek "slovensko je biti gasilka" obstaja v kraju Legen, ki je na eni strani obdan s Pohorjem in na drugi strani z Uršljo goro, že čez 60 let. Na Legnu je iz vsake družine vsaj en družinski član tudi aktiven gasilec. V Prostovoljnem gasilskem društvu Legen deluje več desetih vseh generacij in obeh spolov.

Prve članice ženske gasilske desetine so še vedno vzor vsem nam, saj so se že pred šestdesetimi leti enakopravno vključile v delo gasilcev. Skozi ta leta so se menjavale generacije članic. Ženska ima pač v svojem življenju poleg vsega drugega še največje poslanstvo – postati mati. Kljub mnogim obveznostim so dekleta in žene vztrajale in vseskozi aktivno delovale kot desetina. Udeleževale so se vseh mogočih prireditvev, tekmovanj, pomagale ob naravnih nesrečah in sodelovale pri raznih dobrodelnih prireditvah. Mogoče bo kdo pomislil, da so le kuhale kranjske klobase in stregle čevapčiče na gasilskih veselicah, a to ne drži. Svoje znanje in usposobljenost so si

pridobivale z dodatnimi izobraževanji na raznih tečajih, ki so jih prirejali v okviru Gasilske zveze. Lahko se pohvalijo tudi s tem, da je prav članica legenskih gasilk kot prva ženska v takratni državi Jugoslaviji opravila izpit in prejela naziv sodnica na republiških gasilskih tekmovanjih.

Ekipo članic B iz Prostovoljnega gasilskega društva Legen v Gasilski zvezi Mislinjske doline osvaja na tekmovanjih v Gasilski zvezi in koroški regiji dobre rezultate. Na domačih tleh so vedno na samem vrhu in prav zato imajo vedno možnost, da se udeležijo regijskega tekmovanja. Ekipo članic je že desetič zaporedoma regijski prvak Koroške. Sedanja generacija članic B Prostovoljnega gasilskega društva Legen je skozi vso bogato zgodovino legenskih gasilk dosegala vidnejše rezultate od leta 2004, tako na občinskih, medobčinskih kot državnih tekmovanjih. Velikokrat so se udeležile državnih tekmovanj in v letu 2004 so prvič stale na stopničkah. Osvojile so drugo mesto na državnem tekmovanju.

Na izboru za Olimpijado 2005 jim je zmagal žal za las ušla, kar je bila delno tudi posledica poškodbe tekmovalke nekaj dni pred tekmovanjem. Na tekmovanju zaščita in reševanje istega leta so dosegle tretje mesto med vsemi ekipami članic. Za dosežene uspehe pa so prejele tudi priznanje Krajevne skupnosti Šmartno pri Slovenj Gradcu.

V letu 2006 so potrdile drugo mesto na državnem nivoju. Od Mestne občine Slovenj Gradec so prejele plaketo Mestne občine za prizadevno delo. V oktobru 2007 so se udeležile tekmovanja Zaščita in Reševanje v Novi Gorici in osvojile četrto mesto.

Leta 2008 so postale gasilke Legna državne prvakinje na tekmovanju, ki je potekalo na Ravnah na Koroškem. Prav tako so si tudi v letih 2010 in 2014 pridobile naslov najboljših. Članice pa se pridno udeležujejo vseh meddruštvenih tekmovanj in mokrih vaj, ki jih organizirajo posamezna društva. Za vsa ta udejstvovanja in udeležbe pa je treba podariti marsikatero uro, da so članice v tako dobri kondicijski pripravljenosti. In kljub temu da ima vsaka svojo družino, vedno najdejo čas za medsebojno druženje.

Za prihodnost ženske desetine na Legnu se ni bati. Za seboj imajo dobro ekipo A-članic, ki že dosega dobre rezultate. Prav tako pa je zelo navdušena tudi mladina, ki že sledi svojim predhodnicam in predhodnikom. Vsem v ponos je tudi lepo urejen ter dobro opremljen gasilski dom, ki krasí legensko vas.

Gasilkam z Legna iskrene čestitke za vse uspehe in še veliko tekmovalnega elana!

Tekmovalna enota članic B Legen

Šport

15. srečanje planincev Planinskega društva Bricnik-Muta

Ivan Rus

Pisalo se je leto 1999, ko so planinci sklenili, da bodo v okviru društva praznovali svoje abrahame.

Danica Markač je praznovala prva na kmetiji Ruš nad Muto. Leta 2000 je praznovalo že več planincev, nekateri 50., drugi 60. obletnico. Leta 2001 smo praznovali na lovski koči Radlje. Praznovala je moja žena Elica, igral pa nam je Ansambel Toneta Rusa, takrat vzhajajoča zvezda. Še enkrat smo praznovali na lovski koči Radlje, nekajkrat v osnovni šoli na Pernicah, enkrat v gostilni Pri lipi na Jerneju in večkrat v gasilskem domu v Trbonjah. Planinci se staramo, zato so se letos praznovanja udeležili le trije abrahamovci, dvanajst šestdesetletnikov in dva sedemdesetletnika. Poleg jedače in pijače je društvo poskrbelo tudi za program. Za uvod sta Lenka in Marija zaigrali nekaj skečev.

Nekako na sredini programa so se

nam pridružili planinci planinskega društva, preoblečeni v "Primorske fante", in profesionalno izvedli svojo glasbeno točko. Posnemali so glasove tega ansambla (glasovi so bili posneti z računalnikom), in to tako pristno, da med obojimi skoraj ni bilo razlike. Tudi Severinino pesem Moja štikla, ki jo je predstavila na Evroviziji, so planinci posnemali. Tako je "vžgala", da so jo morali dvakrat ponoviti. Ta program je bil vrhunec večera. Dobrih deset ur smo preživeli skupaj in se lepo imeli. Za hrano je poskrbela gostilna Pri mesarju z Gortine.

Najlepša hvala jubilentom za vse namizne dobrote, za pripravo in izvedbo srečanja ter vsem, ki so ustvarjali veselo razpoloženje med planinci!

Srečanje planincev PD Bricnik-Muta

Jubilejni 20. pohod ob dnevu državnosti

Mag. Jože Marhl

Častniki občin Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju in Vuzenica ter člani Združenja veteranov vojne za Slovenijo zgornje Dravske doline so na dan državnosti pripravili že 20., jubilejni pohod, ki je bil tokrat v občini Radlje ob Dravi. Start in cilj pohoda sta bila pri koči Lovske družine Orlica na Sv. Antonu na Pohorju.

Udeležence pohoda je na startu pozdravil sekretar Območnega združenja

ZŠC Mirko Verčkovnik. Pohod je imel tri delovne točke, ki sta jih pripravila predsednik KS Sv. Anton na Pohorju Branko Kanop in dolgoletna učiteljica v tem kraju Frida Mravljak. Pohoda so se udeležili tudi člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Ruše s predsednikom Tonijem Sračnikom.

Po končanem pohodu je bila v koči LD Orlica osrednja slovesnost v počastitev praznika. Številne zbrane je pozdravil predsednik Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo zgornje Dravske doline Bogdan Ladinek. Med njimi župana Občine Radlje ob Dravi mag. Alana Bukovnika, podžupanja Občine Podvelka Slavico Pečovnik Urh, predsednika KS Sv. Anton na Pohorju Branka Kanopa, predsednico KS Vuhred Metko Erjavec,

predsednika KS Remšnik Borisa Gašperja in starešino LD Orlica Draga Vajsa. Slavnostni govornik je bil župan Občine Radlje ob Dravi mag. Alan Bukovnik, ki je med drugim poudaril: "Danes smo se zbrali, da bi izkazali čast in spoštovanje enemu najpomembnejših dogodkov v zgodovini slovenskega naroda – plebiscitu za samostojno in neodvisno Republiko Slovenijo. Žal nam je, da so nekateri morali umreti za osamosvojitve, in dan državnosti je priložnost, da se jih spomnimo. Sam pripadam generaciji, ki smo te pomembne dogodke doživljali kot mladi ljudje. Vendar pa je danes tukaj veliko vas, ki ste pri teh dogodkih sodelovali, jih oblikovali in pomembno vplivali na pot samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije. Na to ste oziroma moramo biti ponosni, saj smo

Slavnostni govornik župan mag. Alan Bukovnik

imeli čast in privilegij spremljati rojstvo države, torej nastanek nečesa, po čemer so hrepenele generacije. Z optimizmom

Pohodniki prihajajo na cilj.

lahko zremo v prihodnost. Slovenija se je pred 23 leti odločila za mir, svobodo in pravičnost. Vse to so vrednote, ki nas bodo povezovali tudi v prihodnosti. Ne glede na politično pripadnost ali svetovnonazorsko prepričanje."

Ob tej priložnosti so na ogled postavili tudi pokale za dosežena najvišja mesta, ki so jih v dvajsetih letih lokostrelci Območnega združenja ZŠC občin Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju in Vuzenica osvojili na mednarodnih

lokostrelskih tekmovanjih v Ankaranu. Letos je ekipa osvojila prvo mesto in prehodni pokal. Članu zmagovalne ekipe Branku Projetu pa je župan mag. Alan Bukovnik predal pokal za doseženo 3. mesto pri posameznikih na tem tekmovanju.

Sledilo je prijetno druženje ob zvokih harmonike Jureta Ričnika, porabljeno energijo na pohodu pa so nadomestili z vojaškim pasuljem.

Pohod Plešivec tokrat malo drugače

Peter Cesar, predsednik TD SG

V soboto, 14. junija, smo se člani in prijatelji Turističnega društva Slovenj Gradec odpravili na pomladanski pohod po delu poti proti Plešivcu.

Zaradi posledic zledoloma in neprehodnosti soteske Kaštel je bila naša pot tokrat nekoliko drugačna kot prejšnja leta. Zbirališče je bilo, kot vedno, pri gostilni Balek v Suhem dolu. Zaradi večje varnosti smo se odpravili samo do lovske kočice Podgorje. Kljub slabi vremenski napovedi nam je bilo vreme naklonjeno. Naše druženje pri lovski koči Podgorje so popestrili lovci s prikazom streljanja na glinaste golobe, poskrbeli pa so tudi za malico iz kotla.

V juliju delavci Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec načrtujejo dokončanje sečnje in spravila poškodovanega drevja v soteski Kaštel v Suhem dolu, s čimer bo ponovno zagotovljena normalna prehodnost tudi tega dela naše poti do Plešivškega mlina.

Naj vas že sedaj povabim na jesenski pohod po GTP Plešivec, ki je tradicionalno prvo soboto v mesecu septembru!

Na pohodu Plešivec

90-letnica Marija Kaš

Zofija Rotovnik

Marija Kaš, rojena Barl, se je rodila 25. 5. 1924 pri Marovškem v Šmiklavžu pri Slovenj Gradcu. Zdaj že 44 let živi v Bevčah pri Velenju. Sosedji in prijatelji jo zelo cenimo in jo imamo radi.

Ob 90-letnici smo ji pripravili presenečenje pri sosedji Marici Razgoršek. Pričakali smo jo z glasbo, torto in pogostitvijo. Skromna Micka se ni mogla načuditi taki pozornosti. Gospa je tako vitalna, da gre vsako nedeljo peš k maši, zase in za svoj vrt pa prav vse postori še sama.

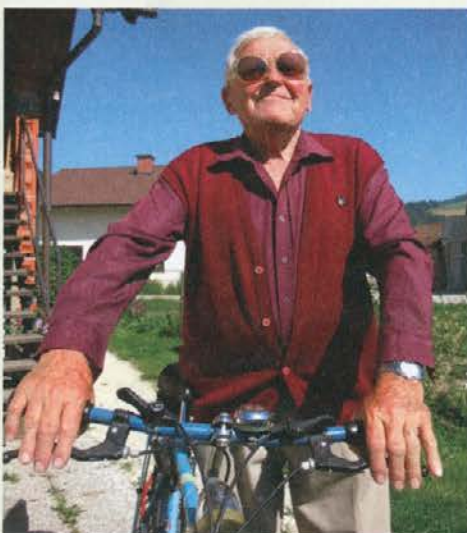
Mirko Krevh – osemdesetletnik

Ida Robnik

Letos julija praznuje Mirko Krevh, upokojeni pedagoški delavec, sodelavec *Viharnika*, osemdesetletnico rojstva. V zadnjem desetletju je pestril vsebino naše revije s strokovno poljudnimi prispevki o biotski raznolikosti v našem neposrednem okolju. Še vedno v pokončni drži in gibčnem ravnotežju vodi svoje kolo, predvsem pa ga odlikujejo bistre misli, izreden spomin in logično sklepanje.

Rojen je bil 10. julija 1934. leta kot deveti otrok v najemniško dninarski družini na Vrhah. Zaradi vojne se je družina večkrat selila, zato je obiskoval štiri razrede osnovne šole, začevši v Slovenj Gradcu, nato na Selah-Vrhah, v Šentjanžu in po vojni še v Šentilju v Slovenskih goricah. Nižjo gimnazijo in štiriletno učiteljsko je obiskoval v Mariboru. V šolskem letu 1953/54 je po odločbi takratnih šolskih oblasti nastopil službo učitelja na osnovni šoli pod Graško goro v okraju Slovenj Gradec. Po končanem študiju na Višji pedagoški šoli v Ljubljani je nekaj časa poučeval kot predmetni učitelj biologije in kemije na osnovni šoli Šmartno pri Slovenj Gradcu, od jeseni 1962 pa je bil zaposlen na osnovni šoli v Slovenj Gradcu. Dvajset let je bil vodja strokovne službe na Občinski izobraževalni skupnosti v Slovenj Gradcu. Aktivno pedagoško službo je končal na osnovni šoli Šmartno, kjer je bil zadnjih pet let ravnatelj.

Čprav je profesionalno opravljal različna strokovna dela, nikoli ni zanemaril

Jubilantu Mirku Krevhu želimo vse dobro in veliko ustvarjalnosti!

živega zanimanja za naravo, zlasti mu je blizu rastlinski svet bližnje in daljne okolice Mislinjske doline in okoliških vzpetin po pestri kameninski podlagi, na kateri uspeva prav tako pestra in raznovrstna vegetacija.

V letih med 2005 do 2013 je v *Viharniku* objavil več prispevkov – člankov z naravoslovno vsebino. V večini prispevkov je opisoval zanimiv rastlinski svet v neokrnjenem naravnem okolju in se zavzemal za trajno ohranitev rastlinske pestrosti, kjer je le mogoče. Med drugim je poskušal seznanjati bralce o pomenu gibanja Natura 2000, o pomenu zaščite redkih rastlin, opozoril pa je tudi na razširjanje tujerodnih rastlin pri nas.

Iskrene čestitke jubilanu za lepa leta, bralci pa bodo gotovo z zanimanjem prebirali prispevke, ki bodo še nastajali iz bogate zakladnice njegovega znanja, spremljanja strokovnih dosežkov in opazovanja naravnega okolja.

Mojčina ženitna posredovalnica

Obisk ženina

Milena J. Cigler

Ko sva torej z Albinom spravila Helginega očeta v avtodom, sva ga položila na pograd in ga z masažo in rahlimi klofutami spravila k sebi. Albin se je nato poslovil in je rekel, naj se nazaj grede oglasim pri njem na spodnjem Štajerskem.

Snidenje s Helgo je bilo prisrčno. Na srečo se njen oče ni spomnil, kaj sva počela, da sva ga z Albinom spravila k sebi, jaz pa sem tudi modro molčala.

Helgi sem rekla, da grem nazaj grede na obisk k nekemu prijatelju. Več ji nisem povedala, saj še nisem uredila svojih misli v zvezi z Albinom. "Ali veš, da so spodaj poplave?" me je opozorila Helga. "Nisem vedela," sem odgovorila. "Ja, menda kar hude, in glej, da ne boš šla predaleč z avtom!" me je opozarjala.

Moj clio je namreč čakal pri njej, ker sem se odpeljala z avtodomom. Odpeljala sem se torej v smeri jugovzhod in oprezala, kje me bo zalila voda od poplav. Prišla sem skoraj do njegove vasi, ko sem videla pravo "Blatno jezero". Na njem pa ljudi v čolnih, ki so lovili stvari ali živali po vodi. Tudi Albin je bil med njimi.

Bil je najbolj glasen. "Moj flajšmašin!" je kričal in se nevarno nagibal iz čolna. "Moj obelpunk je kaput!" je vpil drugi in držal za leseno nogo nekaj, očitno zelo velike kilaže, kar se je potapljalo. "Moja svinja!" je kričala neka ženska. Njej sem sklenila pomagati, saj so svinje živa bitja, pa še prisrčne in pametne so.

Zaplavala sem proti njenemu čolnu in, ona za ušesa, jaz za zadnje noge, sva zvezli svinjo v čoln. Revica je krullila od zadovoljstva, ker pa ni bilo na čolnu več prostora zaradi nakopičenih ulovljenih stvari, sva jo postavili kar v banjo za kopanje. To ji je bilo očitno zelo všeč, saj se je zleknila po dolgem in se ni več oglasila.

Albin je spet kričal: "Moja motorka, pomagajte mi, potaplja se!" Nagnil se je iz čolna, da bi ujel motorno žago, a joj, revežu je zmanjkalo ravnotežja in čofnil je v vodo. Ker sem po naključju vedela, da ne zna plavati, sem hitro zaplavala proti njegovemu čolnu. Albina ni bilo več na površju in zato sem se potopila in videla pod vodo, kako ga vrtinči in kako obupno se bori za življenje. Zagrabila sem ga za *hozentregarje* in ga vlekla k bregu, z eno roko pa sem se poganjala naprej.

Na bregu je bil še brez diha, zato sem ga obrnila, da je bruhal vodo, nato pa sem mu dajala umetno dihanje. To ga je spravilo k sebi in blaženo se mi je nasmehnil. "Kak so sladki tvoji poljubčki!" je pravil, jaz pa sem se razjela: "Torej si se spet pretvarjal!" Vendar nisem bila več jezna nanj!

Rekel je, da bo naslednjič on obiskal mene.

Mira Strmčnik 1946–2014

Mira Strmčnik, upokojena učiteljica, strastna ljubiteljica ljudskega izročila in ljubiteljske kulture ter dolgoletna sodelavka Viharnika, je po hudi bolezni zaključila svojo življenjsko pot 26. aprila letos.

Poslanstvo za udejstvovanje na področju kulture ji je bilo, bi lahko rekli, položeno že v zibelko. Že v osnovni šoli in kasneje v srednji na učiteljski v Mariboru, je redno sodelovala v pevskih zborih, gledaliških in recitacijskih krožkih ter pri organizacijah kulturnih dogodkov na šolah. Leta 1973 je diplomirala na Pedagoški fakulteti v Mariboru in pridobila poklic predmetne učiteljice razrednega pouka. Na osnovni šoli Šmartno pri Slovenj Gradcu, kjer je vsa leta poučevala, je med otroki in mladimi našla soustvarjalce svojih idejnih zamisli za ohranjanje kulturne dediščine. Tako so uresničili številne kulturno raziskovalne projekte, kot so: Vpliv gozda na človeka in okolje, Pustovanje, Od zrna do kruha, Sprehod skozi čas dedkov in babic, Kruh je življenje, Od lanu do platna, Nekoč so bili mlini, Iz babičine skrinje, Potovanje skozi čas s časovnim strojem, Gospodinski pripomočki nekoč in danes; večino teh vsebin je v povzetkih in podprtih s slikovnim gradivom objavila v Viharniku.

Pred dobrimi dvajsetimi leti je v Šmartnem oživila delo otroške folklorne skupine. Skrbno in poglobljeno je proučila oblačilno kulturo podeželskega prebivalstva 18., 19. in 20. stoletja, se pri tem povezala s strokovnjaki s tega področja in organizirala izdelavo ustreznih kostumov za svojo skupino. Vzgojila je kar nekaj generacij mladih pesalcev, jih vodila na številne prireditve, revije in srečanja po vsej državi in izven nje ter prejela neštete pohvale, priznanja in visoka odlikovanja, kot so bronasta, srebrna in zlata Maroltova značka.

Tudi v domačem kraju je prejela številna priznanja in nagrade za svoje ljubiteljsko delo v kulturi in prosveti, med njimi najvišje Bernekerjevo nagrado za leto 2011.

Mira je o vseh svojih projektih poročala v raznih medijih, bila tudi pobudnica in soustvarjalka raznih publikacij in tematskih glasil, v katerih je zanamcem zapustila bogat

zbir kulturne dediščine okolja, v katerem je živela in delala.

Ob vsem svojem udejstvovanju pa je Mira vneto skrbela za svoj dom in družino, ki jo je pri njenih projektih nesebično podpirala.

Krajani in vsi, ki smo z njo sodelovali, smo ji za vse to globoko hvaležni.

Ida Robnik

Marija Breznik 1923–2014

*Ko tvoje zaželimo si bližine,
gremo tja v ta mirni kraj tišine,
tam srce se tiho zjoče, saj verjeti noče,
da te več med nami ni.*

*Čeprav tvoj glas se več ne sliši,
beseda tvoja v nas živi,
povsod te čutimo mi vsi ... med nami si.*

Sončnega, a vetrovnega aprilskega dne smo na kraj večnega počitka pospremili Marijo Breznik, rojeno Palko. Rodila se je pred 91 leti na Pernicah. Svojo mladost je preživela v domačem kraju, kjer je delala na kmetiji, pozneje pa je pomagala svoji botri v gostilni. Kmalu je spoznala svojega življenjskega sopotnika Petra Breznika, po domače Močnikovega Petra. Peter je bil vdovec z majhno hčerko. Spoznala sta, da imata skupne življenjske cilje in sta se leta 1947 poročila. V zakonu se jima je rodilo šest otrok, a usoda je hotela, da je eden izmed njih kmalu umrl.

Vseskozi sta lepo gospodarila na kmetiji. Vse življenje je bila Marija delavna in skrbna. Lepo je skrbela za dom in družino. Mož je bil pogosto bolan in je zelo kmalu umrl, zato sta vsa skrb in delo na kmetiji padla nanjo. Leta 1986 se je odločila, da kmetijo preda mlajšemu sinu, nakar je bilo vse lažje.

Veliko veselja so v njeno življenje prinesli vnuki in kasneje pravnuki. Radi so jo obiskovali in ona se je veselila vsakega njihovega obiska.

Mariji je zdravje vseskozi kar dobro služilo. Zadnja bolezen, zaradi katere je morala v bolnišnico, pa je bila zanjo usodna in vrnitve več

ni bilo ... Od nje smo se poslovili na pokopališču na Kronski gori v Šentjanžu.

Anton Kotnik

Zahvala

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice, prababice in tašče Marije Breznik se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti. Hvala za darovane sveče, cvetje in svete maše. Hvala tudi duhovniku, g. Igorju Glasenčniku, za lepo opravljen pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter govorniku, Antonu Kotniku, za prelepe besede slovesa.

Vsi njeni

Zahvala

Mirko Kresnik 14. 10. 1942–23. 5. 2014

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, dedka in brata Mirka Kresnika iz Tomaške vasi se vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti, darovali vence in cvetje, sveče in dar za svete maše, najlepše zahvaljujemo.

Hvala dr. Draženki Latinovič in dr. Matildi Prevolnik ter patronažni sestri Urški Obretan za številne obiske na domu. Hvala tudi osebjem Internega in Kirurškega oddelka Splošne bolnišnice Slovenj Gradec.

Hvala PGD Golavabuka, Gasilski zvezi Mislinjske doline in govornici Martini Krajnc. Gospodu Franciju Linasiju in gospodu Gustiju Raščanu se zahvaljujemo za pogrebni obred, cerkvenemu pevskeemu zboru in moškemu pevskeemu zboru za petje, Janiju Repniku za odigrano žalostinko, pogrebni službi Primožič pa za pogrebne storitve.

Iskreno se zahvaljujemo tudi vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za podporo v najtežjih trenutkih.

Žalujoci: žena Pavla, sinova Tomaž z Marico in Miro s Silvijo, vnuka Tjaša in Miha ter sestre Ivica, Milka in Štefka z družino

V spomin

"Babica, na grob polagamo ti kito cvetja, saj roža ključ je vsakega srca, v njem ti dali bomo varnega zavetja, hvala ti za vse, draga naša babica!"

Franciška Kotnik

3. 6. 1917–6. 6. 2014

Zapisanih je bilo že kar nekaj besed slovesa, pri katerih mi je bila bica Franciška s svojim izrednim spominom vedno v največjo pomoč. Ni ga bilo Selčana, znanca ali sorodnika, za katerega se ne bi spomnila letnice rojstva. Rada sem zahajala k njej, v sobo, kjer mi je znala tako vneto pripovedovati zgodbe, ki jih je pisalo njeno življenje, da so se mi same od sebe risale podobe ljudi, ki jih nisem poznala in nikoli videla.

Te dni pa je njena majhna soba tako srhljivo prazna. V njej odkrita bolniška postelja kakor velika boleča rana reže v srce, ko me otroci plahih oči neprestano sprašujejo, kam je odšla njihova bica.

Ob pogledu na staro poročno sliko na steni misli odplavajo tja daleč nazaj, v dni njene mladosti, ki jih je v tistih težkih, a lepih časih skupaj s svojimi enajstimi brati in sestrami preživela pri Španželu na Selah.

Ljubezni polni so bili dnevi, ko se je zaljubila in kasneje poročila s sosedovim Feliksom. Nista imela veliko, le par pridnih rok in obilo medsebojnega razumevanja je bilo treba, da sta šla na svoje in si na Polanarjevi domačiji s šestimi otroki ustvarila svojo popolno družinsko srečo.

Nikoli ni potožila, da ji je bilo težko delati doma ali pri sosedih, da le otroci niso nikoli trpeli pomanjkanja. Skromnost in delavnost sta zagotovo doprinesli, da je med vsemi brati in sestrami dočkala tako častljivo starost, ki pa s seboj prinaša tudi tegobe življenja.

Skupaj z nami se je veselila vsakega slavlja v družini, ki se ga je še do lani rada udeležila, če ji je le dopuščalo zdravje. Pozornost je bila njena velika vrlina, saj ni nikoli pozabila na rojstni dan katerega od družinskih članov zelo razvejanega družinskega drevesa, ki šteje danes že pet prapravnukov. Njihove fotografije je skrbno

hranila v svojem albumu spominov.

V kotu sobe me božje razpelo spominja na to, kako močna je bila njena vera v božjo pomoč, zlasti takrat, ko je morala sama premagovati svoj križev pot življenja. Na nočni omarici je bil vedno rožni venec, s katerim se je priporočala za zdravje, kadar je moral kdo od nas v bolnišnico, in vedno nam je duhovno stala ob strani ter nas tolažila v trenutkih brezupa.

Še danes jo vidim, kako prebira knjige, plete nogavice za svoje pravnuke, da ji čas hitreje mine ... Pa rada je gledala televizijo in pozimi trla orehe.

V teh dneh sem v roke večkrat vzela njeno zaprašeno beležko, v katero je do zadnje podrobnosti zapisovala pomembne dogodke, ki so se zgodili naši družini. Kakor da bi se bala, da ne bi česa pozabila ali da nam o njih ne bi mogla več pripovedovati.

Izguba njenih najbližjih je vanjo naselila strah, kakšno breme ji bo življenje še naložilo, kakšne načrte ima Bog še z njo, preden jo pokliče k sebi.

Ko je iz dneva v dan začel pešati njen vid in so postajala gluha ušesa, se je počutila nekoristno in osamljeno, zato jo je vsak naš še tako kratek obisk silno osrečil. Kakor majhen otrok se je razveselila vsake pozornosti, ki ji jo je bil kdo prinesel.

"Noč ima svojo moč," nam je večkrat govorila in res jo je sredi noči kot strela doletela najokrutnejša bolezen, zaradi katere je postala ujetnica lastnega telesa. Izkazala se je kot prava borka v bitki za življenje.

Njeno široko srce kljub črnogledim napovedim zdravnikov ni moglo prenehati biti. Usta so za vselej onemela, le njene oči so izžarevale hvaležnost, da ni bila sama, saj smo vsi, ki jo imamo radi, pristopali k njej.

Kadar veke niso bile pretežke, je s pogledom vidno sledila najmlajšim, ki so se pogosto igrali ob njeni postelji. Njene oči so pogosto zrle tja nekam skozi okno v sončne dni, v njenem srcu pa je zagotovo tlela želja, da bi lahko zopet vstala in se še zadnjič sprehodila po svoji domačiji, ki ji je bila tako ljuba.

Po 97 letih in 3 dneh so za vedno prenehale teči njene nitke življenja, ko je na steni njene sobe ponoči še zadnjič odbila ura, za katero je vedno imela skrb, da se ne bi bila ustavila.

Ne da bi se mogla še zadnjič zahvaliti snahi Miri za nego in skrb, patronažni sestri Marjani in vsem najdražjim, ki so njej in nam domačim stali ob strani v teh težkih trenutkih, se je predala večnemu počitku.

Draga bica, ti si bila glavno križišče naših življenjskih poti, ki se bodo, dokler boš živela v naših srcih še naprej prepletale. Hvaležni smo, da si bila med nami. Bila si neponovljiva in edinstvena.

Počivaj v miru.

Hvala vsem, ki ste jo v tolikšnem številu na tako vroč dan pospremili na zadnji poti. Vaša prisotnost, dobro delo in pomoč ter vsak vaš dar naj vam bodo poplačani.

Nevenka Knez

V spomin

Ne bojimo se ugašanja življenja, saj smrti ni, je zavetje srčne hiše, topel stisk dlani, pot brez zla, trpljenja v svetlobo večnosti!

(Saša Pavček)

Jožica Cokan

1946–2013

Dne 10. avgusta 2014 mineva leto, odkar ni več med nami naše drage sestre, žene, mame, babice in prababice Jožice Cokan iz Šmartnega.

Rodila se je kot tretji otrok v družini Umek v Šmartnem in v družbi brata in sester preživljala brezskrbno otroštvo. Kot bi slutila, da ne bo dočkala visoke starosti, je hitela živeti. Prva v družini šestih otrok se je poročila, prva imela otroke, vnuke, pravnuke. Vselej je bila pripravljena priskočiti na pomoč sestram in bratu, če je bilo treba.

Vsi tvoji te zelo pogrešamo, posebno mož Ado, tvoja otroka, vnuki in pravnuka. Ne mine dan, da se ne bi spomnili nate. Tudi naša srečanja brez tebe niso več enaka, saj ni tvojega prisrčnega smeha ...

V naših srcih pa si še vedno z nami!

Sestra Draga

V spomin

Hvala ti, mama, za rojstvo, življenje,
hvala ti, mama, za tople besede,
za čas, za ljubezen, skrbi,
naj večna ti lučka gori ...

Vida Pogorevc 1930–2004

Mineva že 10 let, odkar je draga žena, mama in babica odšla tja, od koder ni vrnitve.

Kruta bolezen ji je vzela moči, dobroto in ljubezen; pustila je svoje delo, svoje drage in odšla k večnemu počitku, kjer ni bolezn, trpljenja in solza ...

Hvala vsem, ki se je spomnite, postojite ob njenem grobu, obudite lep spomin in prižgete svečko.

Za vedno ostaja v srcu svojih dragih – moža Ivana, hčerk Ivce in Vide z družinama ter sinov Marka z družino in Jureta

Šoferske zgodbe Reševalec

Marjan Čuješ

So pa bili tudi dnevi, ko ni bilo lepo biti voznik reševalnega vozila. Neko noč sem šel po bolnika, ki ga doma niso mogli pomiriti, zato sem ga moral odpeljati v Maribor. Bil je vojni invalid. Ko so zdravniška pomirjevala med potjo popustila, je začel zabavljati. Zakaj je na nosilih privezan, kako to, da sem mu povezal tudi leseno nogo, da mora na potrebo itd. Žena ni smela sedeti poleg njega, ampak je vso pot jokala ob meni. Najbolj se je bala, da ga bo zdravnik zavrnil in bo moral nazaj domov. Ko ga v Mariboru v nekaj tednih pozdravijo, je potem dolgo časa spet skrben oče in dober mož, je rekla. Če začne piti, pa ne pomaga drugo kot prisilno zdravljenje. Na oddelku v Mariboru mi je predstojnik najprej dejal, da naj se mož strezni kar tam, kjer se je napil. Zaradi obupane žene in grobih besed, ki jih je poslušala po poti, in da je vsega kriva ona, sem se poslužil malo zvijače, ki mi je prišla na misel. Zdravniku sem dejal, da se mi mož ne zdi pijan, le čudne privide ima. Med vožnjo je zahteval, naj v vozilu ugasnem luč, čeprav ni gorela, motile so ga pa tudi neke bele zvezde, ki letajo nad njim, čeprav je bilo nebo oblačno, pa še meglena je bila Dravska dolina. Po tej pripombi je na veliko olajšanje žene moža le sprejel. Mene možak v kasnejših srečanjih seveda ni imel preveč v čisljih, glavno pa je, da je bil za nekaj časa ozdravljen in je v njegovi družini spet zavladal mir.

V tistem poletju so se žalostne zgodbe kar vrstile. Nekega sončnega dopoldneva, ko sem bil doma v pripravljenosti, sicer pa določen za nočno izmeno, je prišel nujen klic. Neki pacient je čakal na nujen pregled v Mariborski bolnišnici. Moj avto me je že čakal na dvorišču, zato sem se hotel samo še prepričati, ali je vse na svojem mestu. Ko odprem vrata, je pa tam res ležal možki, toda mrtev. Njegove široko odprte oči me spremljajo še danes. Železarjeva delovna obleka je bila vsa okrvavljena, po golih prsih je bila kri že obrisana in deloma posušena, na grlu pa je zijala široka rana, v kateri se je videla presahla aorta. Delavca je z mojim vozilom iz železarne pripeljal šofer Franc, ki je mrtvecu na mojo prošnjo tudi zatisnil oči, ker se jih sam nisem upal, jaz pa sem z drugim vozilom odpeljal že prej omenjenega bolnika v Maribor. Ves dan sem preživel pod vtisom te tragedije, in ko sem zvečer spet sedel v svoj rešilec,

Marjan Čuješ in bolničar Ivan Perše v Topolšici leta 1965

me je bilo na vožnji tako strah, da sem imel prižgane vse luči. Ves čas sem mislil na moža za svojim hrbtom, katerega mrtve oči so tako začudeno strmele nekam v nebo. Zame je bil šok še večji prav zato, ker sem s tem možem še prejšnji dan govoril, ko se je mudil pri mojem sosedu in mu pomagal pri domačih opravilih. Odkovek, po domače *špliter* izpod kladiva v kovačnici je tisto jutro končal življenjsko pot moža v najlepših letih.

Na Prevaljah smo imeli nekoč zelo priljubljenega kaplana, ki se je od faranov, potem ko je dobil svojo faro nekje na Štajerskem, kar težko poslovil. Tisto poletje je pripeljal svoje veroučne varovance na izlet z namenom, da jim pokaže našo prelepo cerkev Marijo na jezeru ter jih seznaniti tudi z legendo o treh graščakovih hčerkah. Po ljudskem izročilu so sestre Marija, Rozalija in Barbara utonile, našli so jih pa šele potem, ko je jezero odteklo pri Votli peči. S svojimi učenci je župnik obiskal tudi kapelico sredi polja, kjer so se nekoč odvijale cerkvene procesije, in medtem, ko so ostali otroci zvesto sledili besedam svojega župnika, se je eden od dečkov iz skupine oddaljil ter stekel čez glavno cesto prav v trenutku, ko je po njej pripeljal avtobus. Fanta je popoldansko sonce toliko oslepilo, da ni pravočasno opazil prihajajočega avtobusa, in je z glavo zadel obenj. Šofer ni bil kriv, saj je pravočasno zavrl in dečka ni povozil, trka pa ni mogel preprečiti. Nesrečnega dečka sem odpeljal na urgenco in takrat sem prvič uporabil poleg nujne luči še sireno. Bil sem seveda zopet brez bolničarja in sem dečka na posteljo le rahlo pripasal in mu obrisal usta. Čelo je bilo udrt, eno oko je malo izstopalo, iz ust mu je silila krvava pena in močno je drgetal po vsem telesu radi silnega pretresa možganov. Ko sem privedel na most čez reko Mežo v Otiškem Vrhu, sem se pa ustavil za polnih

deset minut. Tako dolgo je namreč trajal premik vagonov pri zaprti rampi. Morda je bila ravno ta zamuda usodna za fanta, saj sta se zdravnika dr. Plešivčnik in dr. Darijan močno trudila, toda nazadnje sta se nemo spogledala in odkimala, kar sem imel prilliko opazovati že nekoč. Deček, ki se mi je zelo smilil, je čez dve uri umrl. Od takrat jaz sirene na nujni vožnji nisem več uporabil, saj pri taki vožnji ogrožaš tudi druga življenja, ne samo svojega, nazadnje pa lahko ves trud prepreči navadna rampa ali kakšna druga banalna prepreka. Še danes pomnim zaprepaden obraz nesrečnega župnika, ko je zvedel za dečkovo smrt, in njegove žalostne prijatelje, ko so se morali v domači kraj vrniti brez njega. Tako lepo se je začel njihov izlet, končal pa tako tragično.

Nekega zgodnjega jutra sem moral v stavbo na območju železarn. Tam je neki moški doma, po prihodu z nočne izmene, tako pretepel triletno deklico, kateri pa ni bil oče, da je morala v bolnišnico. Dekletce je bilo bolno in je jokalo. To je suroveža, ki po službi radi njenega joka ni mogel zaspati, tako razjezilo, da se je znesel nad njo v najbolj surovi obliki in jo nato z materjo vred vrgel na hodnik. Ko sem nesel v vozilo tisto malo zlatolaso deklico, ki v sebi ni imelo več solza, mi je bilo tako hudo, da sem bil solzan jaz. Telo, ki je bilo vse pokrito z modricami, in cele zaplate na lobanjici, iz katerih je zaradi izruvanih kodrov mezela kri, so v meni vzbujali grozo in srd. Tisti hip mi je bilo žal, da sem le reševalec in ne miličnik. S kakim zadoščenjem bi opravil s surovežem, ki je medtem že mirno spal! Mater in deklico sem pustil v bolnišnici, upam pa, da so tudi pristojni organi takrat po prijavi opravili svoj del naloge.

Ko sem naposled izgubil službo na reševalni postaji na Ravnah, me je bilo sprva sram, saj sem tu prebil le osem mesecev, službo v tako kratkem času pa izgubi le slab delavec. Tolažil sem se s tem, da v to kategorijo pa menda le ne sodim, ampak, da je bila kriva gospodarska reforma leta 1965. Učinki te reforme so bili podobni današnjim in so jih tudi takrat občutili predvsem reveži in bolniki.

Včasih pomislim, da zaradi svojega značaja med reševalce sploh nisem sodil, saj sem se v življenju v resnici dobro počutil le v tovarnjaku med *holcarji* in gozdarji. Za izkušnje, ki sem jih pridobil kot voznik reševalnega vozila, mi pa ni žal in če se v življenju vse zgodi z nekim namenom, na kar sami ne moremo vplivati, se je zgodila pač tudi ta moja kratka epizoda zaposlitve na reševalni postaji na Ravnah. Še vedno pa sem vesel, da so mi bile v tem času prihranjene travme, s katerimi se v prometnih

nesrečah srečujejo reševalci, gasilci in policisti, ko iz ognja ali iz zmečkane pločevine rešujejo otroke.

Že na začetku sem zapisal, da se teh doživetij spominjam le zato, ker jih je tako malo, kajti če bi pri tem delu dočakal upokojitev, bi vse te zgodbe, ki se reševalcem lahko ponavljajo iz dneva v dan, tudi pri meni utonile v pozabo. In tako je tudi prav, saj je s temi tragičnimi zgodbami, ki jih ne moreš pozabiti, tudi težko živeti. Vsaj jaz tako čutim, pa je od takrat preteklo že toliko let.

(Nadaljevanje)

Utrinek iz spomina na prvo svetovno vojno

Joža Šavc

Sedim pred TV ali poslušam radio – prispevki o pripravah na obeleženje stoletnice začetkov prve svetovne vojne. Spomini sežejo daleč – tudi do 70 let nazaj. Z mamo sva pogosto obiskovali pokopališče v Črni, saj sta tam počivali že dve naši dojenčici. Sveče sva prižigali na grobovih pa tudi v Kapeli, ki stoji na pokopališču. Dolgo let nisem vedela, zakaj je treba prižigati sveče tudi v Kapeli. Tega drugi obiskovalci pokopališča niso počeli ali pa so bili zelo redki. Potem, ko sem znala brati, sem doumela, da so v Kapeli imena padlih domačinov v prvi ali drugi svetovni vojni. Na sredini je seznam padlih v prvi svetovni vojni in tam so napisani tudi trije bratje – naši predniki s Pestote v dolini Bistre.

Pestota, mala *freka*, leži med Osojnikom in Hliparcem in od tu je velika vojna vzela kar tri žrtve. Na Pestoti je kot najemnik živel Franc Žagar z ženo, dvema hčerkama in tremi sinovi. V poletnih mesecih je odhajal za *holcerskim* in *cimperskim* delom tudi daleč od doma. Mati je doma skrbela za družino. S skromnimi posevki, kravo in s tem, kar so nabrali v gozdu, so se nekako preživljali. Otroci so odrasli. Hči Mila se je poročila z nadgospodarjem Fortinom in se odselila v Hlipovec. Katra je ostala doma, sorazmerno kmalu umrla in zapustila mladoletnega sina Pavla. Najstarejši sin Silvester Čopati (moj praded) je bil najprej vpoklican v vojsko. Doma je zapustil 14-letno nezakonsko hčer. Pozneje, ko so vpoklicali zelo mlade fante, sta odšla Lekš in Franc Žagar. Nobeden se ni vrnil. Oče Franc je moral v tistih hudih časih

poskrbeti še za Silvestrovo hčer in še njeno hčer (mojo mamo). Zaman se je vse dni oziral po stezi, ki je vodila od Rihterjev na Osojnikovi meji, ali po tisti, ki je vodila do razpotja mimo Rifelnika (Terca), da bi zagledal katerega od svojih sinov, ki bi poskrbel za njegovo življenje na starost in za življenje mladih, ki so mu na Pestoti ostali. Tudi hči najstarejšega sina je šla v svet iskat zaslužek za preživetje in ostala mu je samo po koncu vojne rojena Marička (moja mama). Dvanajst let jima je bilo dano živeti, bolje životariti skupaj in upati, da se bo kateri od njunih vrnil. Ni se! Po odhodu pradedu Franca pri 84. letih so

Obeležje v dolini Bistre, kjer je ob tragičnem dogodku napisano tudi ime Franc Žagar.

razmere na Pestoti tudi za Maričko postale nevzdržne. Začela so se služenja pri kmetih pri teh otroških letih in so trajala do njenih dvajsetih, ko se je poročila. Zelo težko, a samorastniki se nekako obdržijo, še več, postanejo uporniki, borci za pravičnejši svet. Vprašanja, ki so bila v družini neprestano prisotna – zakaj vojne, zakaj so morali ostati tam nekje daleč vsi trije, zakaj so morali odhajati v svet za kruhom in doma pustiti enoletne otroke in zato je bilo še več siromaštva za tiste, ki so ostali.

Nam pa ostajajo spomini na prižiganje sveč na grobovih in v Kapeli ter na mamo, ki že deseto leto počiva na črnjanskem pokopališču. Spomini, da nam je vedno dajala več, kot je bilo za tiste čase normalno, spomini na vse, za kar je bila prikrajšana. Hvala ji.

Josipina Urbančič Turnograjska

Milena J. Cigler

Literarno kulturno društvo Beseda je 12. junija s svojimi člani in sedmimi šolkarkami OŠ Neznanih talcev Dravograd obiskalo Preddvor, čudovito gorsko vas, ki je znamenita tudi po tem, da je bila na tamkajšnjem gradu Turn rojena prva slovenska pesnica.

Udeležili smo se slovesnosti ob 160-letnici smrti pesnice. Obenem smo proslavili tudi prenos njenega kipa in spominske plošče iz Gradca. Te plošče še ni možno pritrditi na stavbo gradu zaradi birokratskih ovir, kot je dejala Mira Delavec, ki je doktorirala s področja življenja in dela Josipine Turnograjske.

Josipina je bila nadpovprečno izobrazena ženska svojega časa: znala je pet ali šest tujih jezikov, igrala je klavir in skladala. Ko se je zaročila z Lovrom Tomanom, znanim tedanjim politikom, so med Gradcem in Preddvorom romala ljubezenska pisma, dolga do 25 strani,

ki niso opisovala le njunih čustev, ampak tudi življenje v njunem okolju v 1. polovici 19. stol. Mira Delavec jih je za doktorat prebrala osem mesecev. Več o življenju in delu Josipine lahko preberete v Mirini knjigi *Šepet rdeče zofe*. Druga knjiga ima naslov *Nedolžnost in sila*. Na spominski slovesnosti v Preddvoru so navdušili Kokrški oktet, ki je zapel tudi dve pesmi izpod peresa Josipine in po besedilu L.

Tomana, folklorna skupina ISKRAEMECO, katere člani so bili oblečeni v nošo iz tedanjega časa, tamburaški orkester ISKRAEMECO, citrar, recitatorka Josipinine pesmi in drugi.

Josipina je umrla stara 21 let, ker se je prehladila po porodu in dobila ošpice.

V knjižnici Dravograd sva 23. 6. 2014 pesnico, pisateljico in skladateljico predstavili Jožica Heber in avtorica tega članka. Vzdušje so nam pomagali pričarati: Živa Poberžnik na kitari, pevke in harmonikar Starih sabelj, citrarka Alja Skrube in Janez Jurič kot povezovalc in organizator zakuske ter darovalec dobrin.

Josipina Turnograjska:
Zmiraj krasna je narava

*Stvarniku solzica hvale
penice srebrne spušča,
po kamenčkih skoz livado,
potok čisti in prepeva
žuborečo svojo pesem
skupno z zbori
vsega stvarstva.
In z radostjo napolnjeno
mora srce izdihniti: O, prekrasna je narava!
O, prekrasna je narava.*

(Zadnja kitica)

Ali je na večji nadmorski višini kisika res manj kot v nižini?

Boštjan Jurič

Gotovo ste že kdaj slišali, da v visokogorju ni dovolj kisika za normalno dihanje. To, strogo gledano, ne drži. Delež kisika je na vseh nadmorskih višinah (do približno 100 km) enak – in sicer 21 %. Problem je v zmanjševanju delnega tlaka kisika, ki z višino eksponentno pada. Na višini okoli 5000 m je za polovico nižji kot na morsk gladini.

Zračni tlak v atmosferi nastane zaradi tega, ker teža zračnih mas z višjih plasti pritiska na tiste nižje. Na nivoju morske gladine je ta pritisk takšen, kot da bi na nas

ves čas pritiskalo 10 m vode. Ta pritisk se z večjo nadmorsko višino manjša, saj je nad nami manj zraka kot v nižini, in posledično je manjši tudi delni tlak kisika. Pojav imenujemo *hipoksija*. Zaradi zmanjšane delnega tlaka se zmanjša prehajanje plinov skozi pljuča, prav tako pa se na rdeča krvna telesa – natančneje na hemoglobin – veže manj kisika. To imenujemo *hipoksično stanje*.

Praktično gledano se telo na zmanjšan zračni pritisk odzove enako, kot če bi bilo v zraku dejansko manj kisika, zato pri

Udeleženci odprave AK Črna v Peru na 5400 m visokem Urusu, 2014. Tlak tukaj je le še 530 mB oz. polovico manj kot na nivoju morske gladine.

nekaterih poskusih, kako človeško telo funkcionira ob pojavu hipoksije, ljudi izpostavijo zraku z zmanjšano vsebnostjo kisika. Pri takšnih poskusih strokovnjaki proučujejo, kako se je človeško telo sposobno prilagoditi na pomanjkanje kisika v krvi – kako se *aklimatizira*. Osnovni mehanizem prilagoditve je povečana ventilacija (globina in frekvenca dihanja) in s tem je boljša preskrba telesa s kisikom. Aktivira se tudi del pljuč, ki na normalni višini ne deluje. Poveča se tvorba rdečih krvničk/eritrocitov, ki so prenašalci kisika. Telo začne tvoriti več encimov, ki pospešijo sproščanje kisika iz hemoglobina v tkiva, poveča pa se tudi srčni utrip in s tem cirkulacija krvi. Iz teh razlogov imajo športniki pogosto t. i. višinske priprave, saj na ta način izboljšajo preskrbo mišičnih in drugih tkiv s kisikom.

Zračni tlak in posledično tudi delni tlak kisika z nadmorsko višino eksponentno pada. Na morski gladini je tlak povprečno 1013 milibarov (ali 1 atmosfera), dobrih 5000 m višje je za polovico nižji, na višini približno 8900 m, kolikor je visok Mount Everest, pa je

pritiska le še okoli 330 milibarov. Glede na razpoložljivost kisika za človeško telo z naraščanjem nadmorske višine gorniška medicina razlikuje tri višinske kategorije: visoko – 1500–3500 m; zelo visoko – 3500–5500 m in ekstremno visoko – nad 5500 m. O višini nad 8000 m mnogi govorijo kot o "območju smrti". To je višina, na katero se človeško telo naj ne bi bilo sposobno aklimatizirati. Predolgo bivanje na takšni višini povzroči nepopravljive posledice za telo in lahko vodi v izgubo vitalnih funkcij ter smrt.

Kljub temu nekateri bolivijski znanstveniki trdijo, da v območju smrti ni povsem nemogoče preživeti, saj obstajajo ljudje s kronično višinsko boleznijo, ki preživijo kljub ekstremni hipoksiji. Takšni ljudje namreč neprestano prejmemo le toliko kisika, kot če bi bili na vrhu Everesta.

Ne glede na to, da je delež kisika v višavjih enak kot v nižini, vam odsvetujem predolgo bivanje na območjih smrti – na višinah nad 8000 m. Nič pa ne bo škodilo, če se poleti odpravite uživat planinski hlad v bližnje hribe!

TURISTIČNO DRUŠTVO MISLINJA

www.td-mislinja.si
td.mislinja@siol.net

**TD Mislinja vabi na prireditev POZDRAV JESENI v
nedeljo, 21. 9. 2014, na kmetijo Foltan nad Mislinjo, od 8. do 19. ure.**

Nekaj vsebin prireditve:
razstava pridelkov in aranžmajev (prinesite do 10. ure)
izbira naj pridelka glede na težo, posebnost oblike, velikost ...
najlepši aranžma
kuhanje in degustacija jedi na temo "korenje"
tržnica domačih dobrot
družabne igre

Pridite in prinesite svoje naj pridelke! Veselo in zabavno bo!

Vabljeni!

TD Mislinja

I FEEL
SLOVENIA

Vabilo

Občina Črna na Koroškem
in Literarno kulturno
društvo Beseda vabita
na prireditev Ogenj v
Alpah, ki bo 9. avgusta
z začetkom ob 14.30 uri
v centru Črne. Za
morebitne interesente bo
organiziran prevoz do
Kumra v Koprivni in
ogled cerkvice sv. Ane.

Viharnik

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d.
Voranečev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

telefon: 02 88 39 480

faks: 02 88 42 684

e-mail: viharnik@gg-sg.si

Direktor:

Silvo Pritržnik

Glavna in odgovorna urednica:

Marta Krejan, prof.

Uredniški odbor:

Marta Krejan, Ida Robnik, Danijela Zaveršnik,
Saša Šuhel, Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik,
Mateja Uršnik

Lektorica:

Marta Krejan, prof.

Fotografija na naslovnici:

Ameriški slammik

Foto: Ida Robnik

Oblikovanje in grafična priprava:

Unigraf - Igor Senekovič, s. p., Prevalje

Tisk:

ZIP center, d. o. o., Ravne na Koroškem

Zlatko Škrubej

*Za šalo ali zares?***ŽE DOVOLJ**

Tine reče prijatelju: Pravijo, da prihaja čas, ko bodo letele glave. Prijatelj malo začuden: Kot da že nimamo dovolj takšnih brez glav.

NUJNA SPREMEMBA

Štefan vpraša prijatelja: Veš, kaj se mora pri nas v Sloveniji spremeniti, da bomo živeli bolje?

- Kaj? vpraša prijatelj.
- Čim manj velikih vodij mora biti in čim več poštenih državljanov ...

ZBADANJE

Ježek potoži prijatelju: Veš kaj, odločil sem se, da se bom ločil od žene.

- Zakaj? zanima prijatelja.
- Dovolj imam večnega zbadanja.

TUDI RES

Na faksu višje stopnje profesor kemije vpraša študenta: V kateri povezavi se zlato zelo hitro loči? Študent odgovori: V zakonu.

DENAR

V kliničnem centru se pogovarjata zdravnika. Prvi drugemu: Bolnika v sobi 32 je treba čim prej operirati.

- Zakaj? Kaj pa ima? zanima drugega.
- Denar.

ON NJO

Plavolaska stoji za šankom v bifeju. K njej pristopi prišlek: Ste vi Romana? Plavolasko odgovori: Ne. Roman je mene.

OBSEDENEC

Spolni obsedenec pride na pregled k zdravniku. Zdravnik mu reče: Prenehati morate masturbirati.

- Zakaj? ga zanima.
- Rad bi vas pregledal! odvrne zdravnik.

DOBRO POVEDANO

Karel v gostilni vpraša Poldeta: Komu bi se lažje odrekel, ženskam ali vinu?

Polde po daljšem razmisleku: Veš, Karel, to je pa predvsem odvisno od letnika.

KVIT

Jože v gostilni vpraša Zorana: Zoran, kaj bi rekel, če se spravim na tvojo ženo?

Zoran neprizanesljivo: Rekel bi, da sva si kvit.

NA ŽALOST

Pred sodnikom za prekrške: Vaše ime in priimek?

- Silvo Petrič.
- Leto rojstva?
- 1954.
- Zakonski stan?
- Nevzdržen.

IMPOTENCA

Jožek vpraša mamo: Mami, kaj je to impotenca?

Mama pametno: To je tako kot bi hotel s kuhanimi špageti igrati pikado.

VSA SREČA

Dva vernika modrjeta, pa reče eden: Vse sreča, da Adam in Eva nista bila Kitajca.

- Zakaj? zanima drugega vernika.
- Če bi bila, bi v Svetem pismu pisalo, da nista pojedla jabolka, ampak kačo.

NAJVEČJA ZAMUDA

Mihec nekaj dni pred rojstnim dnevom vpraša atija: Ati, ali veš kateri vlak ima največjo zamudo? Ati: Kateri?

- Tisti, ki si mi ga lani obljubil za rojstni dan.

REŠITEV

Učiteljica v šoli za naslednji dan napove test in zabiča vsem, da morajo biti prisotni. Tonček se postavi pred sošolci in reče: Kaj pa, če bomo utrujeni od seksa?

Učiteljica jezno: Boš pa z drugo roko pisal!

NEOKUSEN KLOBUK

Tone pelje ženo na nedeljski izlet. Med potjo ji reče: Draga, tale klobuk ti nič ne pristaja. Žena jezno: Če bi bilo po tvojem okusu, bi morala na glavo dati *gajbo* piva!

SVINJSKA CENA

Ferdo pride v recepcijo hotela, nekaj časa gleda, potem pa vpraša: Koliko stane prenočevanje v tem svinjaku?

Receptor odvrne: Dvajset evrov na svinjo.

BREZ SKRBI

Karel pri zdravniku: Gospod zdravnik, je moj primer nevaren? Zdravnik ga pomirja: Ne skrbite, gospod Karel. Če bo karkoli nejasnega, bo to zanesljivo pokazala obdukcija.

OKNO

Borut se je zglasil na patentnem uradu: Rad bi prijavil izum.

- Ja kaj ste pa izumili?
- Napravo, s katero je mogoče gledati skozi zid.
- Prepozni ste, to so izumili že davno. Imenuje se okno.

MASIVNE
LESENE
HISE
LESO
TEKA[®]

Mi smo za les!

1.000.000 €
ZA ZDRAVLJENJE,
KO TO NAJBOLJ
POTREBUJETE

Best Doctors[®]
Zdravstveno zavarovanje

080 19 20
www.ZavarovalnicaMaribor.si

PRODAJNI PROGRAM TRGOVSKEGA CENTRA LESOTEKA

Materiali, orodja in oprema za KROVCE, TESARJE, GRADBENIKE in LESARSKE MOJSTRE

- les za gradnjo in izdelavo ostrešij (certificiran: CE in FCS MIX)
- lepljen konstrukcijski les KVH in BSH ter gradbene konstrukcijske plošče (OSB, LSB, THD ...)
- stenski opaži in ladijski podi za napušče
- lesene fasadne in terasne obloge
- krovski materiali (paropropustne folije, slemenski in prezračevalni trakovi)
- izolacijski materiali (Termotop, Ursa, KnaufInsulation ...)
- zabijalne pištole in žičniki (Paslode, Rawl)
- spojni materiali (vijaki, žičniki, kotne vezi, nosilci, zatezna sidra ...)
- zaščita lesa (Belinka, Silvanolin)
- strešna okna

Mizarski materiali in storitve za MIZARSKÉ MOJSTRE

- mizarski les
- iverne plošče, vezane plošče, MDF plošče, kuhinjski pulti in ultrapasi ...
- pohištveno okovje, ročaji, vijaki, lepila
- robni trakovi
- ročno in električno orodje
- storitve razreza materialov, robljenja, vrtanja izvrtin za pohištveno okovje po naročilu kupca

Naprave, orodja in oprema za GOZDARJE in OSTALE MOJSTRE

- motorne žage, gozdarska vitla in pribor za gozdarstvo in kmetijstvo
- priklepne verige ter jeklene vrvi
- gozdarske sekire in cepini

Za SADJARJE in VRTNARJE

- motorne kose, kosilnice
- višinski obrezovalniki in škarje za živo mejo
- drobilniki rastlinskih odpadkov

Prodajni centri LESOTEKA

LESOTEKA Radlje ob Dravi

Koroška cesta 68, 2360 Radlje ob Dravi
T: +386 (0)2 88 71 423

LESOTEKA Ptuj

Rogozniška cesta 25, 2250 Ptuj
T: +386 (0)2 77 15 911

LESOTEKA Slovenj Gradec

Cesta na Štibus 1, 2380 Slovenj Gradec
T: +386 (0)2 88 21 620

LESOTEKA Levec

Levec 18, 3301 Petrovče
T: +386 (0)3 42 57 574

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.**

Vorančev trg 1,
2380 Slovenj Gradec
T: +386 (0)2 88 39 480
www.gg-sg.si

Mi smo za les!

Lesoteka je hiša za promocijo rabe in pospeševanja prodaje slovenskega lesa